tribus ſcilicet horis ante Solis occaſum, ut ex S. Epiphanio, & Tertulliano demonſtrat Eminent. Cardin. Baronius *ad Annum* 57. *n.* 199. Eminent. Cardin. Bona *Rer. Liturgic. libr.* 1. *cap.* 21. *n.* 5. ubi refert hæc Prudentii carmina.

Nona ſubmiſſum rotat hora Solem,
Partibus vix dum tribus evolutis,
Quarta devexo ſupereſt in axe
Portio lucis.
Nos brevis voti dape vindicata
Solvimus Feſtum, fruimurque menſis,
Affatim plenis, quibus imbuatur
Prona voluptas.

Hunc uſum cœnandi vel propè, vel in occaſu Solis in die jejunii primitiva Eccleſia videtur mutuata à Judæis, quos S. Hieronymus *lib.* 2. *contra Jovinian.* tradit, non niſi ſub ſtellæ ortu cœnare conſueviſſe, eumdemque morem ſervare etiam nunc Chriſtianos in Æthiopia, teſtatur Patriarcha Mendezius *lib.* 11. *cap.* 9. *num.* 10. nec non Mahumetanos P. Ludovic. Marracius *in Prodromo ad refut. Alcorani part.* 3. *cap.* 12. *pag.* 34. ſic ſcribens de ridiculis imò nefandis Turcarum jejuniis: *Horum forma in hoc ſita eſt, ut per menſem lunarem nihil comedant, aut bibant tempore diurno, reliquo verò tempore, per totam noctem comedant, bibant, ingurgitentur; delaſſentur in uxoribus ſubagitandis, & per vias urbis in morem ebriorum, vel fanaticorum curſitantes, bacchanalia veriùs celebrent, quam jejunia.* At his immunditiis ablegatis, laudabilem conſuetudinem unicæ comeſtionis veſpertinæ in jejuniis adhuc vigere apud omnes Chriſtianos Orientales notat etiam Magrius *in Hierolex. Verb. Jejunium col.* 1. Verùm enim verò in Europa ex indulgentia Eccleſiæ vel ob adauctam corporum inbecilitatem, vel diminutum animarum fervorem, permiſſum eſt jejunantibus cibum capere in meridie; prout etiam ex eadem Indulgentia jejunium, quod erat de præcepto bis in ſingulis hebdomadis, redactum eſt ad ſolam abſtinentiam à carnibus feria ſexta, & Sabbato per totum annum. *cap. Quia dies* 31. *De conſecrat. diſt.* 5. *& cap. ult. de obſerv. jejun.* Layman. *lib.* 4. *tract.* 8. *cap.* 1. *num.* 8. *& cap.* 2. *n.* 3. advertens conſuetudinem permittere quoque cœnulam, ſeu collatiunculam nocturnam in die jejunii ad conciliandum ſomnum; quapropter addit Azorius *lib.* 7. *cap.* 8. *q.* 8. *corruptelam eſſe, ſi in ea cibi ſumuntur, qui potiſſimum ad nutriendum valent, qualia ſunt legumina, & piſces.*

Quò verò ad qualitatem ciborum Eccleſia Catholica ad differentiam Judæorum, & Turcarum comedentium carnes, ova, & lacticinia; ab his omnibus ſemper abſtinuit; imò tanto rigore primitivi Chriſtiani jejunabant, ut in diebus jejunii neque piſces comederent, neque pulmenta; ſed ſo-
12 lis fructibus ſiccis, qui Xerophagia vocabantur, eſſent contenti, ut benè obſervant Magrius *in Hierolax. Verb. Xerophagia*; & Illuſtriſſimus Epiſcopus Sarnelius *Epiſtolar. tom.* 2. *Epiſt.* 7. allegantes Concilii Laodiceni *can.* 50. præcipientis, quod *Oportet totam Quadrageſimam jejunare, Xerophagiis utentes*; & auctoritatem Tertulliani dicentis *lib.* 1. *ad verſ. Pſychicos: Xerophagiam obſervamus, ſiccantes cibum ab omni carne (ideſt piſcium) & iruentia, & vividioribus quibuſque pomis, ne quid vinoſitatis vel edamus, vel potemus.* Nam & à potu vini abſtinebant, ſitim pura aqua extinguentes; & quia non comedebant, niſi hora veſpertina, ideò etiam à quocumque potu erant alieni in die jejunii, quocirca cum S. Fructuoſo Martyri, dira ſiti laboranti in martyrio, exhibuiſſent Chriſtiani poculum aquæ, eam recuſavit, quia dies jejunii erat, & nondum venerat hora ſumendi cibi, vel potus; undè de hac recuſatione cecinit Prudentius, relatus ab eodem Epiſcopo Sarnelio, *d. Epiſtol.* 7. & ab Eminent. Card. Bona *Rerum Liturgic. d. lib.* 1. *capit.* 21. *n.* 5.

Jejunamus, ait, recuſo potum,
Nondum Nona diem reſolvit hora.

Nunc autem ex indulgentia Eccleſiæ concocti cibi, pultes cum oleo, & piſces in diebus jejuniorum liciti ſunt, ac etiam potus vini, non ſolùm in comeſtione, ſed etiam poſtea; quia ut inquit S. Thomas 2. 2. *q.* 147. *art.* 6. *Sumitur ad digeſtionem ciborum aſſumptorum magis, quàm ad nutritionem, licèt aliquo modo nutriat.* At carnis, ovorum, ac lacticiniorum eſus in Quadrageſima eſt penitus interdictus, & Alexander Papa VII. *die* 18. *Martii* 13
1666. inter cæteras ſcandaloſas opiniones, etiam illam damnavit, quæ aſtruebat *Eccleſiæ conſuetudinem abſtinendi in Quadrageſima ab eſu ovorum, ac lacticiniorum non obligare.* Quamvis Sedes Apoſtolica diſpenſet cum diverſis populis penuriam piſcium, aut olei patientibus, ut infra hebdomadas Quadrageſimæ aliquibus diebus poſſint ova, & lacticinia comedere, ut in montibus hujus Diœceſis Patavinæ, vulgò *Li Sette Comuni* eſt in praxi. Nec ommittendum, quod notat Layman. *d. lib.* 4. *tract.* 8. *cap.* 2. *num.* 2. ſcilicet in aliquibus Galliæ partibus conſuetudinem permittere carnium eſum in die Sabbati à Natali Domini uſque ad Purificationem; & in Hiſpania pecorum inteſtina, ac extremitates conceſſum eſſe comedere in diebus Sabbatis per annum. De aliis autem Vigiliis Sanctorum cum præcepto jejunii extat Præceptum Eccleſiæ *in tit. de Obſervat. jejun.* quæ quidem jejunia vocantur Vigiliæ, quia, fideles ſumpta brevi cœna in Ve- 14
ſpere ante feſtivitatem vigilabant tota nocte in Eccleſia adſtantes orationibus, ac divinis officiis, quæ etiam Stationes dicebantur, ab exiſtentia ipſa quam Chriſtiani more militum in caſtris præſtabant in Eccleſia jejunantes. Layman *d. cap.* 2. *num.* 7.

His ad ornatum materiæ de jejunio breviter dictis, revertentes ad ipſum jejunium tamquam opus ſatisfactorium pro pœnis temporalibus luendis ob commiſſa, & dimiſſa peccata; fuit omni tempore practicatum à pœnitentibus, ut teſtantur Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, ac Vitæ Sanctorum. Refert Eminent. Cardin. Baronius *Anno* 57. *num.* 196. exempla plurima rigoroſi jejunii, quod Chriſti fideles tempore S. Hieronymi, S. Gregorii Nazian- 15
zeni, ac S. Auguſtini ſervabant, ut ſatisfacerent Deo pro ſuis culpis. S. Corpræus Epiſcopus Hiberniæ, qui obiit anno 886. dum ſuam exerceret ſolicitudinem Paſtoralem vivens, vidit animam Malachiæ Regis ejuſdem Inſulæ in igne Purgatorii 16
cruciatus magnos patientem; cumque ſibi ab ea poſtularentur ſuffragia ſtatuit cum Canonicis ſuis ter in hebdomada pro ipſa jejunare; & completo anno eadem Anima apparuit ei dicens, ſatisfactum eſſe pœnis à ſe debitis, & aſcendere ad cœlorum Regnum; ita Hieronym. à Baſilica Petri *in Ephemerid. Sacris* 6. *Martii* Anima Antonii Martinezii Curati Parochialis Eccleſiæ Sanctæ Mariæ de Stella Diœceſis Calaguritanæ, defuncti *die* 6. *Aprilis* 1639. quæ apparuit cuidam ſuo Parochiano, (ut retuli *De* 17
Sacrificio Miſſæ Deciſ. XXXIV. n. 13. *&* 14.) inter cætera ſuffragia, quæ petiit ab ipſo (ibi per me enarrata) poſtulavit, *ut jejunaret ſeptem ſextis feriis in pane, & aqua*; etenim jejunium plurimi valet ad ſatisfaciendum Deo pro peccatis. Hinc ajebat S. Jo: Chryſoſtomus *Hom.* 1. *de Jejunio: Jejuna; quia peccaſti*: ſcilicet, ut ſatisfacias pro pœna temporali debita, pro peccatis; nam, & S. Bernardus *Serm.* 4. *de Quadrageſ.* teſtatur dicens: *Jejunium delet peccata præterita, quæ commiſimus.* Et S. Thomas 2. 2. *qu.* 147. *art.* 1. inter tria bona, quæ naſcuntur à jejunio, ponit ſatisfactionem pro peccatis; quia, inquit, *Jejunium aſſumitur tertiò ad ſatisfaciendum*

pro

pro peccatis. Hinc in Canonibus Pœnitentialibus deſcriptis in fine Decreti Gratiani, & relatis à Reginaldo *in Praxi for. Pœnit. libr.* 7. *n.* 54. ferè ad omnia peccata inter alias pœnitentias erat injunctum jejunium, & quidem rigoroſum. Exempli gratia, qui
18 blaſphemiam protulerit in Deum, vel Sanctos, *jejunet in pane, & aqua ſeptem ſextis feriis, cap. ult. de Maledic.* Item qui perjurium ſciens admiſerit *jejunet quadraginta dies in pane, & aqua. cap. Quicumque.* 6. *quæſt.* 1. Qui alium ad pejerandum induxerit, *quadraginta dies pœniteat in pane, & aqua. cap. Si quis pejeraverit* 22. *q.* 5. Menſuras adulterans *triginta diebus jejunet in pane, & aqua, cap.* 2. *de Empt. & Vendit.* Et ut alias plures conſimiles pœnitentias pro peccatis Laicorum omittamus, conſiderabilis eſt illa, quam Canones antiqui imponebant Presbytero fornicanti: de qua *in cap. Presbyter ult. diſt.* 82. ubi ita legitur: *Si in vitio non perduraverit, ſed ſua ſponte confeſſus adjecit, ut reſurgat, decem annis in hunc modum pœniteat: tribus quidem menſibus privato loco, à cæteris remotus pane, & aqua à Veſpera in Veſperam utatur: tantùm autem diebus Dominicis, & præcipuis feſtis modico vino; & piſciculis, atque leguminibus recreetur, ſine carne, & ſagimine, ovis, & caſeo. Sacco indutus humi adhæreat, die, ac nocte jugiter miſericordiam Dei omnipotentis imploret*: & paulò poſt: *Poſtea aliquantiſper reſumptis viribus unum annum, & dimidium in pane, & aqua expleat, exceptis Dominicis, & præcipuis feſtis.* Et infra: *Deindè verò uſque ad expletionem ſeptimi anni, omni quidem tempore exceptis Paſchalibus diebus tres legitimas ferias in unaquaque hebdomada in pane, & aqua jejunet.* Et ultimò: *Finitis autem ſeptem annis, deindè uſque ad finem ſeptimi anni ſextam feriam (nulla interveniente redemptione) obſervet in pane, & aqua.* Ecce quam rigoroſa pœnitentia pro lapſu carnis in Presbytero; & quanta vis, & valor ſatisfactionis in jejunio.

DECISIO V.

ARGUMENTUM.

Cilicium, quod eſt magnæ virtutis ad ſatisfaciendum pro peccatis, undè dictum? Quid, & Quotuplex ſit? De Ciliciorum uſu in lege Naturæ, Moyſis, & Chriſti. De Cilicio Jacobi Patriarchæ, Achabi, Davidis, Jorami, Judithæ, Iſaiæ, Machabæorum, S. Joannis Baptiſtæ; nec non Summorum Pontificum Romanorum, Cardinalium, Epiſcoporum, Abbatum, Sacerdotum, Virginum, & Laicorum; atque de his omnibus exempla plurima, & non injucunda.

SUMMARIUM.

1 *Cilicium unde dictum? Quotuplex? num.* 2.
3 *Cilicia pro uſu Pœnitentiæ antiquiſſima; Exempla legis Naturæ, & Moſaicæ. num.* 4. *Et Legis gratiæ num.* 5.
6 *Theſaurus Eccleſiæ pro Indulgentiis undè conflatus?*
7 *Cilicia Summorum Pontificum.*
8 *Cardinalium.*
9 *Epiſcoporum.*
10 *Abbatum.*
11 *Sæcularium Presbyterorum.*
12 *Regularium.*
13 *Virginum.*
14 *Viduarum.*
15 *Laicorum hominum.*

PRæter jejunium, ad ſatisfaciendum pro peccatorum pœnis, ſemper reputatum fuit magnæ Virtutis Cilicium: idcircò de eo, tamquam præ- 1
cipuo Pœnitentiali opere, eſt agendum. *Cilicium* ita nominatur à *Cilicia* Provincia, in qua, ut ſcribit Varro *lib.* 2. *de Re ruſtica*, *cilicia* texebantur; quædam ſcilicet indumenta è pilis caprinis, ita denſa, ut in defenſionem militum ſervirent; nec non apta forent ad erigenda in caſtris tabernacula, & tentoria ad exercitus caſtrametandos, quod Arabes, & Saraceni in deſerto facere conſueſcunt; & de his tabernaculis è pilis caprarum contexti ajebat Sponſa in *Cantic.* 1. *Nigra ſum, ſed formoſa, ſicut Tabernacula Cedar.* Nam *Cedar* fuerat filius Iſmaelis, à quo deſcendunt Iſmaelitæ, & Agareni, ſoliti habitare ſub prædictis tabernaculis, ut teſtatur etiam Regius Pſaltes dicens *Pſal.* 63. *Diſpoſuerunt tabernacula Idumæorum, & Iſmaelitæ*; quod fuſiùs docet Magrius *in Hierolexic. Verb. Trichinas*, quod eſt verbum græcum ſignificans *Cilicium*, undè S. Theodorus vocabatur *Trichinas* à Græcis ob continuum, & aſperum cilicium, quod in ſuo corpore gerebat.

Duplex eſt forma Ciliciorum. Una eſt quoddam indumentorum aſperum, è pilis caprarum, ſeu ca- 2
melorum, aut aliorum animalium contextum; quod induere ſoliti ſunt non ſolum ſancti homines ſuper nudam carnem pœnitentiæ cauſa, ſed etiam illud deferri à pœnitentibus; ad humeros, & latera conſtrictum cum nimia, ob puncturas ejus, afflictiones, mox ſemper fuit in lege tùm naturæ, tùm Moyſis, tùm Evangelii ad placandum Deum, & ad ſatisfaciendum ejus divinæ Juſtitiæ pro culpis patratis. Nec ignoraſſe hanc pœnitendi methodum videntur Poetæ ipſi profani; ait enim Ovidius *Epiſt.* 9.

Aſpera texerunt vellera molle latus.

Nec non Tibullus *lib.* 1. *Eleg.* 9.

Horrida villoſa corpora veſte tegam.

Et plura de his ciliciis, eorumque uſu legi poſſunt apud Pignorium *Epiſt.* 3. *ad Franc. Viduam J. C.* quem refert Voſſius *in Etymolog. ling. lat. Verb. Cilicia.*

Altera autem eſt Cilicii ſpecies, à duobus præteritis ſæculis citra deducta in uſu; catenula ſcilicet, adinſtar cinctorii, ex filo ferreo, ſeu ex auricalco, vel argento compacta; qua lumbi pœnitentium, & hominum Deo ſervientium præcinguntur, cum minori læſione ſanitatis, etſi non cum minori vexatione corporis; non enim inflammat jecur, & ſanguinem ut faciunt Cilicia villoſa, cauſantia calorem magnum in hepaticis; at affligit, ac dentulis aculeatis jugiter pungit renes, ac lumbos, ubi luxuriei vaſa reſident, mirabiliterque deſervit ad reprimendos motus carnis, & ad tuendam caſtitatem; quod profitetur Eccleſia in Hymno Matutinali Sabbati, canens:

Lumbos, jecurque morbidum
Flammis adure congruis,
Accincti ut artus excubent,
Luxu remoto peſſimo.

Cæterum de Ciliciis ex pilis caprarum, & camelorum compoſitis, & contextis loquentes, ea an- 3
tiquiſſima eſſe conſtat, & iiſdem uſos fuiſſe homines ut ſe affligerent ad Deum placandum, & ad ſatisfaciendum pro pœnis peccatorum; ſiquidem habentur exempla, ut dictum eſt, etiam tempore legis naturæ; videlicet in Patriarcha Jacob, qui vivebat ante Chriſtum annis mille octingentis; de ipſo enim teſtatur Scriptura Sacra, quod credens filium ſuum Joſeph, quem fratres Iſmaelitis vendiderant, à feris devoratum, *Sciſſis veſtibus, indutus eſt cilicio, lugens filium ſum multo tempore. Geneſ.* 37. 34. Quo loci ita notat Cornel. à Lapide: *Primus, qui in luctu ſaccum, ſivè cilicium induiſſe legitur, fuit Jacob hoc loco, unde poſtea idipſum ejus poſteri, puta Iſraelitæ, in luctu imitati ſunt; hinc etiam in Veſtibus Chriſtianorum pœnitentium, jam olim erat*

cili-

cilicium, teſte Tertulliano libr. de Pœnitent. Jacobo ergo Patriarcha, quaſi anteſignano, glorientur ciliciphori, eumque opponant mollibus Novantibus, qui aſpera omnia aſpernantur, ciliciumque numquam induerunt, & fortè numquam viderunt.

In lege autem Moſaica inſigne eſt exemplum cilicii, quod pœnitentiæ cauſa induit Achab Rex
4 Iſrael, ut legitur 3. Reg. 21. 4. & refertur in cap. Achab. de Pœnit. diſt. 3. Illum enim cum Elias increpaſſet de morte Nabothi, & minatus eſſet ex Dei juſſu punitionem; ipſe Achab cum audiſſet ſermones iſtos, ſcidit veſtimenta ſua, & operuit cilicio carnem ſuam; jejunavitque, & dormivit in ſacco, & ambulavit demiſſo capite. Et quamvis contendant Sancti Patres, quos allegat Sallianus ad Ann. Mund. 3137. num. 23. an vera fuerit pœnitentia Achabi, vel ficta? certum eſt, quod Deus ad eam reſpexit, & diſtulit punitionem; undè colligitur, quod licèt ſola attritio tunc, & nunc non valeat ad dimittendam culpam, nihilominùs non eſt prorſus inutilis circa pœnam, ut Scholaſtici, ac Scripturiſtæ ratiocinantur. Regi autem David frequens erat uſus cilicii, ut ipſe teſtatur Pſal. 34. 13. Cum mihi moleſti eſſent, induebar cilicio. Et Pſal. 68. 12. Et poſui veſtimentum meum cilicium. Et cum graſſaretur peſtis in Popolo 1. Paralip. 21. 16. Ceciderunt tam ipſe (David) quàm majores natu veſtiti ciliciis proni in terram. Rex Joram cùm audiſſet à muliere in illa magna penuria ob defectum pluviæ, quod coxerat, & comederat filiolum ſuum. 4. Reg. 6. 30. Scidit veſtimenta ſua: viditque omnis populus cilicium, quo veſtitus erat ad carnem intrinſecus; ſcilicet ad placandum Deum, & avertendam magnam illam pœnam famis in toto Regno. Juditha ſanctiſſima juvenis, vitam pœnitentem in viduitate agens, cum puellis ſuis clauſa morabatur, & habens ſuper lumbos ſuos cilicium, jejunabat omnibus diebus vitæ ſuæ præter Sabbata. Judit. 8. 6. Et Holoferne obſidente Samariam; Induerunt ſe Sacerdotes ciliciis. ibid. 4. 9. Ad Iſaiam Prophetam legitur, quod Dominus dixerit, Solve Saccum de lumbis tuis. Iſa. 20. 2. Quo loci ita notat Tirinus: Pœnitentiæ cauſa utebantur olim Prophetæ cilicina Veſte, ferè ut nunc Capuccini. Et generaliter quotieſcumque provocaretur Divina Juſtitia ad puniendum populum peſte, fame, aut bello ob peccata, Sacerdotes, ac prophetæ prædicabant Pœnitentiam, & hortabantur populum ut ciliciis ſe veſtiret. Ita Jeremias 4. 8. Accingite Vos ciliciis, plangite, & ululate. Itidem 4. Eſdra 16. 2. Præcingite vos ſaccis, & ciliciis. Et Machabæi in Anguſtiis ob bella, Deprecabantur Dominum caput terra aſpergentes, lumboſque ciliciis præcincti. 2. Machab. 10. 25.

In lege gratiæ ſemper fuit in uſu Cilicium in ſignum Pœnitentiæ. Magnus Chriſti Præcurſor Joan-
5 nes Baptiſta, dum prædicaret pœnitentiam, habebat veſtimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos ſuos. Matth. 3. 4. id eſt induebat aſperrimum cilicium, undè de eò ita ait Euſebius Emiſſenus: Joannes venit in virtute, & ſpiritu Eliæ: Iſte cilicio veſtitus: ille pilis camelorum. Et ſubindè omnes Chriſtiani acturi pœnitentiam inter cætera opera pœnalia aſſumebant cilicium; ut de eis ita ſcribit Cabaſutius in Notitia Concilior. ad Canones Nicænos 11. 12. 14. pag. 62. Pœnitentium habitus erant pullæ veſtes, cinere conſperſæ, ſacci, cilicia, ſquallor capitis inculti, totiuſque corporis neglectus. Et allegat plures auctoritates Sanctorum Patrum, & Conciliorum; de quibus etiam videndus Eminentiſs. Cardin. Baronius Ann. 31. num. 12. & Ann. 1056. num. 12. Et noviſſimè Illuſtriſſimus Baptaglinus Epiſcopus Nucerinus in ſua Univerſali Hiſtoria Conciliorum; præcipuè ad Concil. Toletan. 3. Anno 589. num. 5. ubi Can. 11. ſtatutum fuit, quod Viris pœnitentibus raderentur comæ, & Veſtes muta-rentur in cinere, & cilicio. Concordat S. Hieronymus in cap. 1. Joelis, relatus in cap. Qui Sanctus 66. de Pœnit. diſt. 1. dicens: Qui autem peccator eſt, & quem remordet propria conſcientia, cilicio accingatur.

Porrò omnibus Sanctis utriuſque ſexus in Eccleſia
Catholica mos ſemper fuit, artus proprios cilicio 6
macerare, & pœnitentiam, quamvis innocentem vitam agerent, continuam facere; ex quorum tàm magnis pœnitentiis, & ſatisfactionibus conflari theſaurum Eccleſiæ (etſi præcipuè conſtet ex Chriſti Domini meritis, & ſatisfactionibus infinitis) optimè probat Gobatus in Quinario tractat. 4. num. 21. utpotè quia Deiparæ Matris, aliorumque præſtantium Sanctorum ſanctæ actiones potuerint longè plus pœnæ expiare, quàm eorum aut peccata, aut peccata illa fuerint promerita, ut diſſeritur in Extravag. Unigenitus. De Pœnit. & Remiſſionib. Ex quo theſauro extrahuntur Indulgentiæ, ideſt ſatisfactiones ipſius Chriſti Domini, Sanctiſſimæ Virginis ejus Genitricis, ac Sanctorum; & applicantur nobis miſeris peccatoribus in ſatisfactionem pœnarum, quas pro noſtris culpis ſolvere, & luere eſſemus adſtricti.

Ne pigeat lectorem, ut curſim referam uſum cilicii, tamquam opus pœnitentiale, & ſatisfactorium, quem exercuerunt in Eccleſia Catholica Summi Pontifices Romani, Cardinales, Epiſcopi, Anacoretæ, Sacerdotes Sæculares, ac Regulares, Virgines, & Laici utriuſque ſextus tùm in ſtatu viduitatis, tùm Matrimonii; prout legitur in eorum vitis per probos Auctores conſcriptis.

Ex Summis Pontificibus Romanis inter antiquos
inſigne eſt exemplum Sancti Marcellini, qui in im- 7
mani illa Diocletiani Imperatoris perſecutione terrore perterritus, deorum ſimulacris thus adhibuit: cujus peccati mox illum tantopere pœnituit, ut Sinueſſam, (Urbem Campaniæ, nunc exciſam, in cujus loco nunc eſt la Rocca di Mondragone) ad Concilium plurimorum Epiſcoporum venerit CILICIO indutus, ubi lacrymis profuſis ſcelus ſuum palam confeſſus eſt. Ita Brev. Rom. die 26. Apr. Inter modernos autem ſplendet pœnitentia cilicina Sancti Pii Quinti Summi Pontificis, in quo cum in ejus adoleſcentia eſſet Summa vitæ auſteritas, eam ſervatam voluit etiam in ultima ſenectute; nam ut ſcribit Hieronymus Catena in ejus vita pag. 20. elevatus ad Summi Pontificatus apicem, non comperò nuovi veſtimenti, ſervendoſi de i vecchi di Paolo Quarto, mentre durarono, nè più aggiunſe, ſe non una Tunicella di lana alle due, che aveva prima, le quali egli uſava in vece di camiſcia di lino, riprendendo quel miniſtro, che per eſſere Papa, la fece la prima volta di più gentile raſcia, della quale non volle veſtirſi, ma della ſolita groſſa. Non fece dunque niun mutamento, ſalvo nell' abito eſteriore. Et proſequitur narrando ejuſdem rigoroſa jejunia.

Ex Cardinalibus fulget auſteritas vitæ Sancti Ca-
roli Borromæi, de quo teſtatur Eccleſia, quòd No- 8
cturnis vigiliis, aſperrimo CILICIO, aſſiduis flagellis, corpus domabat. lect. 6. Breviar. Quod etiam expreſſum fuit in ejus vita à Jo: Petro Juſſano lib. 8. cap. 21. his verbis: Portava duro CILICCIO ſopra la carne, il quale ora ſi conſerva con venerazione in un Reliquiario nell' Oſpitale maggiore di Milano, e ſi vede rappezzato in molti luoghi per il continuo uſo, avendone pur anche de gli altri, uno de' quali fu diviſo in molti pezzi alla ſua morte. Exemplum hujus Sancti imitati ſunt Cardinales Baronius, ac Bellarminus, de primo enim ita legitur in ejus Vita lib. 3. cap. 2. In publicis Eccleſiæ calamitatibus aſperrimum CILICIUM induebat, & ad Deiparam confugiens, affectu, & fiducia planè filiali dicere ſolebat, Ego (Sanctiſſima Mater) CILICIUM hoc numquam exuam, niſi priù afflictis Eccleſiæ rebus opem feras. Et in eadem Vita lib. 3. cap. 11. Pro linea interula, ut antea narravimus, ſaccum induebat,

bat, CILICIO etiam ſæpiſſimè corpus macerabat; quod præſertim in Eccleſiæ neceſſitatibus, quaſi loricam quamdam firmiſſimam, bonus Chriſti miles contra Diabolum pugnaturus induere conſuevit; atque in ſolemnioribus diebus, quibus aut Pontifici publicè aſſiſtere cogebatur; aut aliquid ejuſmodi munus ſuæ Dignitatis proprium obitat. De ſecundo autem, Cardinali ſcilicet Bellarmino, in ejus pariter vita cap. 18. plurimæ narrantur ejus voluntariæ pœnalitates; etſi, ait Auctor, Per tutta la vita ſtette ſu l' avviſo, per occultare con ſanta induſtria tutte le mortificazioni, come portare CILICCII, far diſcipline, ed altre ſimili penitenze, per iſchivare ogni ſorte d' oſtentazione. His addendus Cardinalis Ximenes, qui ab indiſcreto Prædicatore reprehenſus de mollibus veſtibus exterioribus, ſtatim completa concione oſtendit eidem aſperrimum CILICIUM, quod loco ſubuculæ deferebat ſub illis veſtibus. M. Audin in Fabul. Heroic. part. 1. pag. 14.

Epiſcoporum autem infinitus eſt numerus, à qui-
9 bus familiariter induebatur Cilicium, ut apud Surium licet videre, à quo hæc pauca exempla decerpam. De Sancto Martino Epiſcopo Turonenſi ex Dialogo ſecundo Sulpitii cap. 6. ita die 11. Novemb. habetur. CILICIO obvolvitur, cinere conſpergitur, cibo, potuque abſtinet. Et ex Dialog. 3. cap. 6. In medio Eccleſiæ CILICIO circumtectus, cinere reſperſus, ſolo ſtratus, orabat. De Sancto Eligio Epiſcopo Noviomenſi, die prima Decembris, B. Audoenus Præſul Rothomagenſis cap. 12. apud Surium narrat, quod prædictus Sanctus Eligius adhuc Laicus nobilis, & dives, etſi extrinſecus holoſerica portaret veſtimenta, intrinſecùs verò ad carnem CILICIUM geſtabat ex conſuetudine. Ipſummet cilicium habitum portabant S. Magliorius Epiſcopus Dolenſis; S. Lambertus Epiſcopus Tungrenſis, S. Maximus Epiſcopus Regienſis; S. Laurentius Epiſcopus Dublinenſis; & S. Edmundus Epiſcopus Cantuarienſis; De hujus cilicii aſperitate idem Surius die 16. Novembris cap. 9. multa quidem digna ſcitu ſcribit: ſed & illud mirabile cap. 16. ſubdit; quod quidam ejus cubicularius CILICIUM, & femoralia CILICINA, quæ uſu diuturno contriverat, ab eo comburenda accepit. Et ille quidem miſit ea in ignem; ſed ignis lambens ea, conſumere non potuit: tamquam vereretur ſacrilegii notam ſibi inuſtum iri, ſi læderet ea, quæ beati Viri carnem attigiſſent. At plurimis aliis de ciliciis Sanctorum Præſulum exemplis relictis, illud eſt inſigne, & notatu digniſſimum, quod de Sancto Thoma Martyre, pariter Cantuarienſi Antiſtite, ex Cantipratano lib. 2. Apum c. 29. in notis, tranſcribit Bagatta de Admirand. Ord. Chriſtian. tom. 2. Lib. 8. cap. 1. §. 2, num. 3. Videlicèt, prædictum Sanctum Martyrem, & Pontificem voluiſſe aliquando cilicium, quo utebatur, nimia antiquitate atritum, acu reparare propriis manibus, ne alicui inſtrumentum illud ſui corporis afflictivum innoteſceret. At, ſubdit Auctor ejus vitæ, cum S. Thomas operis hujus ignarus, & expers, anxius quid faceret, qualiter inciperet, ignoraret; ecce Regina mundi, operis non ignara, ſalutat Præſulem, confortat, ne timeat, de manibus eius accipit cilicinam veſtem, reſidet juxta illum, & convenientiſſimè reparat laceratam. Nec mora, opere completo, diſparet; Præſul autem effuſus in Lacrymas, laudes pro pretio cum multa admiratione rependit. En quanti æſtiment cœlites, ac cœlitum Regina, Dei Mater, cilicinas veſtes, quibus utebantur Sancti Viri pro pœnitentia?

Pro Sanctis Abbatibus uſum Cilicii teſtificatur
10 S. Hilarion, de quo hanc laudem recitat Eccleſia in Breviario Lectionum ejus die 21. Octobr. Nec verò Saccum, quo ſemel amictus eſt, umquam aut lavit, aut mutavit, cum ſupervacaneum eſſe diceret, munditias in CILICIO quærere.

Sæcularium Presbyterorum Ciliciis utentium frequentia dat exempla Surius in Vitis Sanctorum; inter quæ illud S. Amabilis, die 19. Octobris tom. 5.
c. 8. his verbis: Veſtem CILICINAM ferebat ad nu- 11
dum corpus, ejuſque aſperitate carnis petulantiam ſapienter reprimebat; ſed celabat id alios, mediocribus indumentis illud obtegens, ſeque induens extrinſecus. Et ne ſolius antiquitatis uſus cilicii Sacerdotum fuiſſe credatur; convenit hìc nonnulla exempla referre Sacerdotum proximè elapſi ſæculi; ac præſertim Venerabilis Vincentii de Paulis Fundatoris Congregationis, vulgò della Miſſione, qui in ætate annorum 85. temporalem vitam depoſuit, ac æternam eſt adeptus Pariſiis Anno 1660. de eo enim Dominicus Acami Presbyter Congregationis Oratorii in ejus vita, Romæ typis impreſſa Anno 1677. lib. 2. cap. 19. narrat quod ultra inceſſantes ejus pœnitentiales actus, jejuniorum, ac flagellationum ſui corporis: Aggiungeva all' uſo delle diſcipline quello del CILICCIO, e di alcune cinte di ferro con punte molto acute, con le quali ſi cingeva le reni, e le braccia. In memoriis Hiſtoricis Congregationis Oratorii piè, ac doctè conſcriptis per R.P. Joannem Martianum Sacerdotem Congregationis ejuſdem, plurima hujus auſteritatis cilicinæ habentur teſtimonia de ſæcularibus Presbyteris prædicti Oratorii: Videlicet tom. 1. lib. 5. cap. 6. de R. Julio Saviolo Nobili Patavino, ac Sacerdote, de quo aſſerit, che divenuto per così dire, carnefice di sè ſteſſo, affliggeva in varie guiſe aſpramente il ſuo torpo, per farne un odoroſo olocauſto di penitenza, e di mortificazione al ſuo Dio. Et relatis ejus quotidianis diſciplinis ſubdit: Di più con acute catenelle di ferro ſopra la nuda carne frenava queſta, che ubbidiente allo ſpirito non era avvezza punto à ricalcitrare. Eodem tomo primo lib. 5. cap. 9. narrat de R. Flaminio Riccio Sacerdote, hæc fuiſſe reperta ſcripta ab eodem exequenda. Die ſecundæ feriæ diſciplina in Oratorio. Viſitatio Hoſpitalium, & Infirmorum. Die quartæ feriæ abſtinentia. Item CILICII cinctorium. Item diſciplina in Oratorio. Die Veneris jejunium. Item dormitio ſuper tabulas cum culcitra duplici. Item diſciplina in Oratorio. Sabbato abſtinentia de ſero. In prænominato tom. 1. lib. 6. cap. 7. hæc ponit idem Auctor in vita R. Proſperi Airoli. Oltre le ſolite diſcipline dell' Oratorio frequentemente con catenelle di ferro percoteva aſpramente sè ſteſſo, e con CILICCII ſimilmente con le punte di ferro, e con altri inſtromenti di Penitenza macerava quella carne, che non iſperimentava rubelle. De R. Alexandro Borla, uno ex primis Presbyteris Congregationis Oratorii Neapolis, hæc habet idem Marcianus Hiſtoricus tom. 2. lib. 2. cap. 3. Cingeaſi attorno i lombi una groſſa catena di ferro di peſo di più rotola, la quale ſi ſtima da probabili congetture, che mai, ò rare volte ſe la ſciogleſſe, perchè fu veduta la ſua camicia intorno intorno nella cintura tinta di ruggine, che dalla catena era à quella impreſſa. Anzi dopo la ſua morte, (quæ ſucceſſit die 13. Martii 1592.) non ſolo furono trovate le ſue diſcipline, ed altri inſtromenti di penitenza tinti del proprio Sangue; ma nelle ſteſſe cinte di ferro attaccata parte delle ſue carni. De Sacerdote Donato Antonio Martucio prænominatæ Congregationis Neapolitanæ d. tom. 2. lib. 2. cap. 12. ait: Sotto le veſti leggiere, che uſava, portava peſanti catene di ferro, colle quali cingeva i ſuoi lombi, ed un aſpro CILICCIO, col quale pungea la ſua carne innocente, ſopra la quale ſcaricava ſovente doloroſi flagelli. Et de R. Joanne Thoma Euſtachio, qui poſtea fuit Epiſcopus Larinenſis, d. tom. 2. lib. 2. cap. 4. Privoſſi affatto del vino, e ſopra le ſpalle impoſe un aſpro CILICCIO in forma di croce, che l' afflíſſe talmente, che un Padre ſuo confidente teſtimonio di veduta ſcriſſe, Vidi humeros emarcuiſſe. Et paulò poſt: Coll' occaſione di leggere nella feſta della gran

gran Vergine, e Martire Santa Cecilia, che CILICCIO membra domabat, quaſi quella tenera donzella condannaſſe sè come ſoverchiamente delicata, perchè dopo d'averli il CILICCIO infracidito per così dire le ſpalle, l'avea depoſto; lo ripigliò di nuovo, nè mai più ſe lo tolſe, così di giorno, come di notte, ſe non ſol quanto gli facea ciò di meſtiere per maggiormente affliggerſi con rivoltarlo, ò pure per lavarlo. Con pungenti cingoli di ferro ſi ſtrinſe fortemente i lombi, che non mai, e rare volte ſi toglieva da doſſo, ſi come lo teſtificavano con voci di Sangue le ſue camicie, quali benchè lavate ritenevano i ſegni del ſangue, e della ruggine altamente impreſſi. Sanctiſſimè obiit Calendis Januarii Anno 1641. Non diſſimilis erat pœnitentia R. Franciſci Antonii de Afflictis, de quo *d. tom. 2. lib. 4. cap. 6.* pariter narrat, quod erat *così inclinato alle penitenze, che andava continuamente carico di CILICCJ, e catenelle di ferro*. Et de R. Antonio Glielmio, eximio ſcriptore duorum illorum Tractatuum *delle Grandezze, e de i Rifleſſi della Santiſſima TRINITA'*, qui mortalem vitam exuit Anno 1645. hæc ſimiliter ſuggerit *d. lib. 4. cap. 11. Aggiungeva alle diſcipline il più proliſſo tormento di aſpriſſimi CILICCJ, co' quali macerava il ſuo corpo*. Et de alio Presbytero Petro Catena *d. tom. 2. lib. 5. cap. 24. Con hiſpidi, e pungenti CILICCJ affligeva il Padre Pietro continuamente il ſuo corpo, quali non mai da sè allontanò, ſe non per comando aſſoluto di Medici negl' incendj di quell' ultima febbre, che riduſſe il ſuo afflitto corpo in cenere.*

Alia plura quidem de Ciliciorum uſu poſſent referri exempla in vitis ſæcularium Presbyterorum; ſed hæc ſufficiant, ut Parochos, Confeſſarios, alioſque Myſtas lectores vel confortent in portando ad artus proprios cilicio; vel illud, ut aſſumant, ſi fortè nondum hujus pœnitentialis inſtrumenti uſum eos habuiſſe contingat, excitent, & hortentur.

De Regularibus autem Sacerdotibus ſuperfluum videtur exempla retexere; cum idem ſit quærere, utrùm
12 ſint ſtellæ in æthere, ac an ſint in cænobiis cilicia? Videamus, quomodo iis uſi ſint juniores ſancti, ac ſervi Dei, quos à vetuſtioribus edoctos fuiſſe nefas eſſet dubitare. Primum locum ſibi vindicat glorioſus Patriarcha Sanctus Ignatius Loyola, de quo ſic legimus in Breviario Romano *Lect. 4.* de principio ejus ſpiritualis vitæ. *Indutus Sacco, traditis antea mendico pretioſis veſtibus, Manreſam ſeceſſit; ubi emendicato pane, & aqua victitans, exceptiſque diebus Dominicis jejunans, aſpera catena, CILICIOque carnem domans, humi cubans, & ferreis ſe flagellis cruentans per annum commoratus eſt.* Quod reperitur in ejus Vita, italico ſermone typis impreſſa Venetiis *Anno* 1687. *cap.* 4. his verbis: *Oltre il ruvidiſſimo ſacco, che ſi diſſe, veſtiva ſu la nuda carne un orrido CILICCIO, nè queſto, nè quello deponendo giammai; cingeva di più con groſſa catena di ferro la vita.* De quo quidem cilicio *cap. 8. pag.* 76. ita ſubditur: *Tra ſuoi dolori di morte ſino in punto d'eſalar l'anima, non conſentì mai, che gli levaſſero di ſopra la carne il crudo CILICCIO, che giorno, e notte portava; finchè gliene fece precetto il P. F. Diego d'Alcantara dell'Ordine di S. Franceſco ſuo Confeſſore. Si conſervò detto CILICCIO da Giovanni Paſquali, e da lui con iſcrittura di proprio pugno, come il meglio di ſua eredità, laſciato a figliuoli, ſervì a dar ad infermi aſſai, a quali era portato, e la ſanità, e la vita: ſin tanto che nel 1606. il Duca di Monteleone D. Ettore Pignatelli, Vice Rè de Catalogna, ottenutolo a gran prieghi, lo fece teſoro della ſua Caſa.* De Sancto Franciſco Xaverio, magno Indiarum Apoſtolo ſatis ſit, quod ſummariè refert Eccleſia, dum relatis ejus animæ cœleſtibus delitiis ait, quod illas, *magnis ſui corporis cruciatibus merebatur*. In Breviario *lect.* 4. & quod inquit Ribadeneira in ejus vita *pag.* 657. his verbis: *Tutto il rimanente della vita ſua fu una perpetua mortificazione nel mangiare, nel bere, nel veſtire povero, ne' digiuni, diſcipline, CILICCJ, e penitenze.* Idem legimus de Sancto Cajetano Thienæo, qui *corpus integras noctes interdum verberationibus affligebat; nec unquam adduci potuit, ut vitæ aſperitatem emolliret: teſtatus in cinere, & CILICIO velle ſe mori.* Breviar. *lect.* 6. Non diſſimilis in pœnitentia fuit ille, qui Miraculum Principum appellabatur, ſcilicet Sanctus Franciſcus Borgia, de quo in Breviar. *lect.* 5. hæc ponit Eccleſia: *In eo arctioris vitæ ſtudio Franciſcus jejuniis, catenis ferreis, aſperrimo CILICIO, cruentis, longiſque verberationibus, ſomno breviſſimo, corpus ad extremam uſque maciem redegit.* In ejuſdemque vita, vulgari idiomate conſcripta, Daniel Bartoli ſcribit, cum adhuc eſſet ſæcularis, & in Aula Imperatoris Caroli V. *Il ſuo primo veſtirſi della mattina era cominciando da un gran CILICCIO ſu le nude carni: fatto divenire coſa d'ogni dì, quel che era di qualche volta, e in occaſione di viſitar Dame colla nella Corte dell' Imperadore.* His addamus exempla duorum tanti Sancti non degenerum germanorum, quia ejuſdem Patris, ac Patriarchæ Sancti Ignatii filii fuerunt, Jacobi ſcilicet Lainezii; & Franciſci Suarezii. De primo in ejus vita *cap.* 18. *pag.* 240. *in fine* ſic habetur: *Mortificava ſpeſſo, e caſtigava la ſua carne, rendendola ſoggetta all' ubbidienza della ragione con aſpre diſcipline, CILICCJ, e digiuni.* De ſecundo in ejus pariter vita *cap.* 19. *pag.* 172. ſic legitur: *Volle crocifigere di ſua mano sè medeſimo, per conformarſi al ſuo Diletto, e per gloriarſi coll' Apoſtolo; Mortificationem JESU in corpore noſtro circumferentes, cingeva ſpeſſo ſu le carni ignude un aſpro CILICCIO.*

Sed audiant, & ſtupeant Eccleſiaſtici, ſuam carnem à vermibus devorandam nimium diligentes, quod ſcriptum eſt ab auctore vitæ Venerab. Servi Dei Petri Forerii, vulgò *Patris de Mataincour* Generalis Congregationis Canonicorum Regularium S. Salvatoris, Ordinis S. Auguſtini *lib. 2. cap. 14. pag.* 402. his verbis: *Plerumque dorſo CILICIUM tam aſperum gerebat, ut illud aſpectantibus horror incuteretur; nec deponebat umquam, niſi fuiſſet integrè putrefactum; vel morbo proſtratus cogeretur admittere, ut humeris avelleretur: quod tunc adeò vermium colluvie ſcatebat, ut in terram projectum ab illis moveretur.* Utique cum patientiſſimo Job dicere poterat: *Putredini dixi, pater meus es, mater mea, & ſoror mea vermibus.* Ideſt, ut commentatur Tirinus in *Job.* 17. 14. *Cum iiſdem vermibus arctiſſima ſocietate jungar.* Et proſequitur idem Auctor narrare craſſiſſimum flagellum, quo prædictus Pater Forerius creberrimè utebatur, & quod repertum aliquando fuit cruore tinctum, & prorſus attritum.

Quod ſi ad Sacras Virgines calamus ſe convertat, inter has primum locum obtinet Sancta Cæcilia,
de qua in reſponſorio quarto canit Eccleſia *die* 13
22. *Novembr. CILICIO Cæcilia membra domabat, Deum gemitibus exorabat.* Et ne tædio ſit Lectori plurium SS. Virginum cilicio tenera corpuſcula ſua affligentium referre, ſatis ſit ex penultimo ſæculo illud Sanctæ Tereſiæ adducere, de qua *in lect.* 6. legimus: *Tam anxio caſtigandi corporis deſiderio æſtuabat, ut quamvis ſecùs ſua erent morbi, quibus afflictabatur, corpus CILICIIS, catenis, urticarum manipulis, aliiſque aſperrimis flagellis ſæpè cruciaret; & aliquando inter ſpinas volutaret, ſic Deum alloqui ſolita: Domine, aut Pati, aut Mori.* Et in ſæculo proximè evoluto illud Sanctæ Virginis Mariæ Magdalenæ de Pazzis, de qua *in lect.* 4. *die* 25. *Maji* ſic teſtatur Eccleſia: *Corpus ſuum CILICIO, flagellis, frigore, inedia, vigiliis, nuditate, atque omni pœnarum genere cruciabat.* His addere liceat exemplum Venerabilis Monialis Baſſanenſis Joannæ Mariæ Bonomæ, quæ Anno 1670. meritis, & ſanctis operibus plena ad æternitatem tranſivit de qua Auctor ejus vitæ *lib. 5. cap. 13. pag.* 301. ſic notat: *Cingea parimente con CILICCIO ordito di ferree punture i ſuoi lombi, tenendo in queſto modo guarito da ogni ſpirituale piaga il ſuo ſpirito, mentre con quelle cuſpidi tormentoſe tenea ſpalancate di continuo mille ferite nel corpo.* Neque tacendum Principiſſæ Catharinæ Farneſiæ exemplum, quæ inter Carmelitas Diſcalceatas Parmæ, *Tereſia Margarita* nominata, Anno 1683. virtutibus, ac meritis, magis, quàm Sereniſſimis Natalibus præfulgens ad æternum Sponſum evolavit; de ea enim ſic narrat Confeſſarius in ejus vita, *cap. 17. pag.* 232. *Stringevaſi tanto le catene alli fianchi, che biſognò ripararvi coll' obbedienza.* Et paulò poſt: *Tanto dico della continuazione de' CILICCJ, e Croci puntate di ferro, che quaſi ſemper portava. Orride parimente furono le ſue diſcipline, che non finivano ſenza ſangue.* Et inferiùs: *Non contenta delle diſcipline, e cilicej ordinarj, ne trovò diſtranamente penoſi, cioè diſcipline, e cilicej con ſetole, e punte di ferro, che coprivano tutta la vita, ed io ſteſſo da poi m' inorridj al vederli tinti di ſangue, e le ordinai a valerſi ſolamente de gl' uſati, ed ordinarj.*

14 Sanctarum Viduarum glorioſas in ciliciis pœnitentias lector plurimas reperiet apud Surium; qui, cæteris relictis, de Sancta Hedvvige Duciſſa Poloniæ *die* 15. *Octobr. tom. 5. cap.* 4. in ejus vita ita ſcribit: *Aſperum CILICIUM, è ſetis equorum confectum, ad nudum corpus ferebat, cui manicas albas è panno aſſuerat, ut piè illuderet oculos intuentium, ne ab eis latens intrinſecus veſtis aſpera cerneretur.* Et in Vita Sanctæ Eliſabeth Regis Ungarorum filiæ, *tom.* 6. *die* 19. *Novembr. cap.* 7. ſubdit: *Pretioſo deinceps amictu, quoad ejus perſonæ, quam gerebat, honeſtas pateretur, abſtinuit, itaut ſæpè numero ſub holoſericis veſtibus CILICIUM geſtarit.*

15 Tandem referendum foret, plurimos quoque viros laicos uſos fuiſſe ciliciis, pœnitentiæ cauſa, ad imitionem Sanctorum. At quia nimis longa eſſet relatio, quæ ex hiſtoriis ſacris deduci poſſet, ſatis eſt innuere CILICIUM Comitiſſæ de Cipierres, de qua Audin *d. part. 1. Fab. Heroic. pag.* 15. & illud Uxoris B. Jacoponi, *ut in Vita ejuſdem Beati*, nec non notare exemplum non ſolùm corporalis pœnitentiæ, ſed etiam penoſiſſimæ mortificationis animi, unius ex pœnitentibus Sancti Philippi Nerii, nomine Alberti, de quo Auctor Vitæ ejuſdem Sancti *lib. 2. cap. 19. n.* 8. hæc ponit: *Un' altro ſuo penitente nominato Alberto Legnajuolo domandò licenza al Santo di portare il CILICCIO, e Filippo gli diſſe, che ſi contentava, ma con queſto, che lo portaſſe ſopra la Caſacca. Obbedì il penitente con ogni prontezza, e lo portò così ſino alla morte: per lo che fu dalla gente cognominato Berto dal CILICCIO.* Utique cum majori merito ob obedientiam, & ſui ipſius deriſionem; quàm ſi in abſcondito ſolam carnem pungendo illud detuliſſet. Hæc ſatis ſint, tùm ad oſtendendum uſum parennem in Eccleſia Catholica Ciliciorum ob amorem pœnitentiæ; tùm ad excitandos fideles noſtrorum temporum ad illius delationem; etſi nimis vera ſit ſententia illa Divi Ambroſii, *de Pœnit. lib. 2. c.* 10. *Faciliùs inveni, qui innocentiam ſervaverint, quàm qui congruè egerint pœnitentiam.* Quæ de Ciliciis dicta ſunt, fraternizant cum voluntariis flagellationibus, & diſciplinis, quarum itidem uſus perennis fuit apud primitivos Chriſtianos, ut ex iiſdem Vitis Sanctorum conſtat; & in ſequenti Deciſione oſtendemus.

DECISIO VI.

ARGUMENTUM.

Agitur de voluntariis proprii corporis flagellationibus, pro culparum ſatisfactione. De uſu flagellationum apud Judæos, & apud Romanos. De Flagellatione Domini Noſtri JESU CHRISTI, Sanctorum Clericorum, ac peccatorum. Quas circa omnes ponuntur eruditiones plurimæ, atque Canonum, Legum, ac Hiſtoriarum intellectus.

SUMMARIUM.

1 *Flagellorum uſus, & numerus apud Judæos antiquus.*
2 *Judæis ſpontè nunc ſe flagellare aliquando faciunt.*
3 *Romani flagellabant Reos duplici modo.*
4 *Tarſenſes fruebantur nobilitate Romanorum.*
5 *Paduani eamdem Romanorum nobilitatem adepti erant.*
6 *Milites Romani cædebant reos flagellis.*
7 *Flagellatio Redemptoris fuit crudeliſſima ob quinque cauſas.*
8 *Chriſtus an ligatus facie verſus columnam, vel tergo in flagellatione?*
9 *Flagellatus fuit Chriſtus flagellis, virgis, & ſcorpionibus.*
10 *Sancti ab initio Eccleſiæ ſeipſos flagellabant.*
11 *Caſinenſes quot, & quibus diebus ſe flagellent diſciplina?*
12 *Diſciplina odio habetur à diabolo.*
13 *Clerici peccantes olim juſſu Epiſcopi flagellabantur.*
14 *Peccatores quomodo, & quare flagellentur à Deo?*
15 *Mauritii Imperatoris divina flagellatio.*
16 *Flagellantium hæreticorum ſecta Anno* 1313.

QUoniam voluntariæ proprii corporis flagellationes inter præcipuos actus pœnitentiales connumerantur, de iis eſt hic breviter differendum, & occaſione ipſarum videbimus.

Primò, De flagellationibus Judæorum.
Secundò, De flagellationibus Romanorum.
Tertiò, De flagellatione JESU CHRISTI Redemptoris noſtri.
Quartò, De flagellationibus Sanctorum.
Quintò, De flagellationibus Clericorum.
Sextò, De flagellationibus peccatorum.

Quo ad Primum, Apud Judæos erant in uſu flagellationes ex lege Deuteronomii, in qua ita *cap.* 25. 1
Verſ. 3. ſtatutum erat: *Judices impium condemnabunt impietatis: ſin autem eum, qui peccavit, dignum viderint plagis, proſternent, & coram ſe facient verberari. Pro menſura peccati erit, & plagarum modus. Ita dumtaxat, ut quadragenarium numerum non excedant, ne fædè laceratus ante oculos pereat frater tuus.* Et circa hanc Judæorum legem, duo notantur à Doctoribus; Unum circa quantitatem ictuum, ſeu flagellationum, quarum numerus erat triginta novem; ne, teſte Joſepho *lib. 4. Antiqu. cap.* 8. ſi quadragenarium numerum complerent, inadvertentia, vel impetu excederent, & legem non ſervarent. Hinc eſt, quod Apoſtolus Paulus referens ſuos exantlatos labores pro nomine Chriſti *in Epiſt. 2. ad Cor. cap. 11. Ver.* 24. ait, *A Judæis quinquies quadragenas una minus accepi.* Quinquies enim ab eis fuerat flagellatus, & in quacumque vice trigintanovem flagellationibus percuſſus. Alterum notandum eſt circa modum flagellandi reum, quem quidem denudatum in terram proſternebant, ac ejus humeros, & dorſum flagellabant ſcutica

tica è nervis, aut pelle confecta, teſte eodem Joſepho. Et ex his apparet crudelitas Hebræorum in flagellatione Salvatoris, ut infra dicemus; quem tot millibus ictuum percuſſionibus flagellari fecerunt.

Huic legi inhærentes Judæi, etiam hiſce tempori-
2 bus, (etſi jus judicandi, ac puniendi non habeant) ſolent nonnullos eorum, intra Synagogas ſuas, in vigilia feſti כפור *Chipur*, ideſt magnæ expiationis, hoc modo flagellare. Sedent aliqui Rabbini tamquam Judices, quorum unus tenet ſcuticam, ſeu flagellum è pellibus compoſitum latitudinis manus hominis, & longitudinis cinguli, quo viri ad lumbos utuntur. Muro ſynagogæ appoſita eſt pertica, ſeu oblongum baculum, coram quo Judæus ex ſua devotione, & pro peccatis ſuis delendis flagellandus accedit, & denudat corpus uſque ad lumbos. Tunc unus è Rabbinis funiculo ligat ejus manus ad prædictam perticam, recitando verba illa *Proverb. cap. 3. Verſ. 11. Diſciplinam Domini ne abjicias, nec deficias, cum ab eo corriperis: quem enim diligit Dominus, corripit: & quaſi pater in filio complacet ſibi*. Reſpondet autem flagellandus verba Jeremiæ *capit. 10. Verſ. 24. Corripe me Domine, veruptamen in judicio, & non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigas me*. Tunc accedit alius Rabbinus cum ſcutica, & poſito cubito manus dexteræ tenentis Scuticam in palma manus ſiniſtræ leniter percutit illius humeros, dicens: *Ipſe autem eſt miſericors, & propitius fiet peccatis eorum, & non diſperdet eos*: ut legitur in *Pſal. 77. Verſ.* 38. Quem verſum ter recitat, & quia in eo ſunt dictiones *treſdecim*, ad unamquamque earum dat unum ictum cum ſcutica; adeòut per trinam recitationem ictus trigintanovem remanent inflicti ad præſcriptum antiquæ Judaicæ conſuetudinis, & ob obſervantiam legis Deuteronomii. Solvitur poſtea flagellatus à pertica, qui reputatur abſolutus ab omnibus peccatis ob hanc pœnitentialem devotionem, quam מלקות *Malkut* appellant, & in ſolo pervigilio feſti expiationis, ſeu *Kipurim*. (de qua *de Sacrific. Miſſ. Deciſ. XXVII. num.* 58. locutus ſum) hanc *Malkut* pœnitentialem cæremoniam faciunt; ut fuſiùs diſſerit Julius Maurocenus, olim inter Rabbinos doctiſſimus, & ad fidem converſus in ſuo opere: *Via della Fede moſtrata a gl' Ebrei. Romæ* 1683. *part. 2. cap. 40. pag.* 668.

Quo ad ſecundum: Apud Romanos fuit in uſu fla-
3 gellatio reorum dupliciter: vel ad præveniendum ultimum ſupplicium; vel ad ſimplicem correctionem. Rei ad mortem damnati, antequam ſententiæ executionem ſubirent, flagris cædebantur. Hinc Vitruvius Privernatium Dux, (erant autem Privernates Cives Urbis Privernii in Campania Romana, vulgò *Piperno*) cum à Romanis defeciſſet, & à Plautio Conſule vivus captus, Romam miſſus, in carcere fuiſſet detentus uſque ad Conſulis Triumphum; *inde poſt verbera cum ſociis noxæ necatus eſt*, ut notat Salianus *ad Ann. Mund.* 3725. *num.* 8. ante Chriſtum *Ann.* 328. Et concordat Polybius *lib. 1. p.* 7. narrans, quod Romani Rheginos rebelles, tandem ab iiſdem bello injecto devictos, & pluſquam trecentos in ſua poteſtate vivos redactos, *omnes in forum productos flagris cæſos, pro more populi Romani, ſecuri percuſſerunt*: ut meminit idem Salianus *Anno* 3783. *n.* 7. Quamvis etiam Macedonum hunc uſum fuiſſe flagellandi ultimo ſupplicio afficiendos recenſet è Quinto Curtio, ac Arriano idem Salianus *Ann. Mund.* 3726. & ante Chriſtum *Ann.* 327. ubi *num.* 7. juſſu Alexandri Magni Beſum homicidam, proditorem Darii Regis, flagris fuiſſe cæſum, deinde capite truncatum ſcribit. Et ex hoc uſu nonnulli ex SS. Patribus opinati ſunt, Chriſtum Dominum bis fuiſſe flagellatum, ſcilicet, ante & poſt ſententiam Pilati; quamvis verior ſit opinio, quod antequam condemnaretur ad mortem fuerit ſemel flagellis cæſus, ut advertunt Barrad. *in Concord. Evang. tom. 4. lib. 7. c.* 6. & Menochius *in Hiſtor. Sacra part. 2. lib. 7. cap. 15. num.* 5.

Ad correctionem etiam ſimplicem Reorum, & ob levia crimina, ſolebant Romani eos flagellare; cum hac differentia, ut homines liberi, (infimæ tamen, & humilis conditionis) fuſtibus cæderentur; ſervi verò flagellis. *l. 10. ff. de Pœnis: l. 4. ff. de Incend. ruin. & naufrag. & l. 6. ff. de Accuſat.* Et hinc eſt, quod Divus Paulus, à turba Judæorum oppreſſus Hieruſalem, cum juſſiſſet Tribunus, ut ſatisfaceret turbæ adinſtar Pilati, Apoſtolum flagellis cædi; dixit *aſtanti ſibi Centurioni Paulus, Si hominem Romanum, & indemnatum licet vobis flagellare?* Quod eum Centurio retuliſſet Tribuno, 4
protinus diſceſſerunt ab illo, qui eum torturi erant. Act. 22. 26. Siquidem Apoſtolus erat Civis Tarſenſis; Civitas autem Tarſi fruebatur privilegio nobilitatis Romanæ, ut ex Plinio *lib. 5. cap.* 27. & ex Dione Caſſio *lib.* 47. notat Menochius *in Act. Apoſt. lib. 3. cap. 3. num.* 4. addens, ejuſdem nobilitatis prærogativam ſub Pompeo Strabone, ac Julio Cæſare, extenſam ad omnes urbes Italiæ, & illa etiam Patavium fruebatur. Urſat. *in Hiſt. Pat. pag.* 32. Deindè pervenit, ſub Antonino Imperatore, ad omnes nationes ſubditas Romano Imperio, ac ſi ex eis una Civitas formaretur, prout cecinit Numantius poeta antiquus de urbe Roma, quæ totum orbem complectebatur.

Dumque offers victis proprii conſortia Juris,
Urbem feciſti, quod prius Orbis erat.

Itaque Divus Paulus non fuit à Tribuno illo flagellatus, quia tamquam homo liber, & Civis Romanus ſubjiciendus non erat huic pœnæ, quæ ad ſolos ſervos ſpectabant duplici de cauſa, una, ob ignominiam; quia corpus flagellis cædendum nudabatur; altera, quia dolor erat intenſior, ſiquidem à flagellis cutis rumpebatur, & extrahebatur ſanguis, nam, ut conſiderat Tholoſan. *in Syntagm. Jur. lib. 29. cap. 11. in fine*, flagellum erat *ſcutica habens in ſummitate glandes plumbeas, & lora hamata*; & dicebatur Scorpio, cui *in cauda ſævæ addebantur appendices, quibus cutis miſerè laniabatur*. At, quid eſſent flagella nominata Scorpiones, optimè declarat Eminentiſs. Cardin. Baronius in notis *Martyrolog. Rom. 12. Junii*, ubi cum dicatur SS. Martyres Baſilidem, Cyrinum, Naborem, & Nazarium milites fuiſſe ob Chriſtiani nominis confeſſionem Scorpionibus laceratos; ſubdit: *Quid autem per Scorpionem intelligas, habes ex Iſidor. lib. 5. Orig. cum ait: Virga ſi eſt nodoſa, vel aculeata, Scorpio recentiſſimo nomine vocatur, quia acuto vulnere in corpus infigitur. His ſimiles erant virgæ palmeæ, aculeos habentes, qui inhærerent cæſorum lateribus*. Et paulò poſt: *Ceterum eſt & Scorpio telum militare, quod à Cretenſibus eſſe adinventum auctor eſt Plinius Natur. Hiſtor. lib. 7. cap.* 56. Nec tacendus Tirinus, qui *in Comment. 2. Paralip.* 10. 14. ita de Scorpionibus, quibus Roboam minatus fuit cædere populum, ſcribit: *Nota, Scorpiones hìc vocari plantas ſpinoſas, vel etiam lora, quæ aduncis aculeis, ſeu ſtimulis armantur ſicut Scorpius, & ita corpus pulſant, ut etiam lacerent, ac diſcerpant; & in hoc à flagellis diſtinguuntur, qualia ſunt nuda lora, vel taureæ, vel virgæ ex lentis, ſeu arborum, ſeu fructicum ramis, quibus corpus ſolùm pulſatur, ſeu tunditur, non verò etiam diſcerpitur. Culumella lib. 3. cap. 10. de Vitibus*.

Ex his deprehendere licet crudelitatem, & ſævitiam Romanorum, aliarumque nationum gentilium in puniendis hominibus, eorum corpora abſ- 5
que ulla pietate inſtrumentis tàm afflictivis lacerando: eò magis, quia miniſtri in flagellando culpabiles erant milites, teſte Tertulliano *de Corona Mi-* 6
lit. cap. 11. ubi ſuadens Chriſtianis, ne militarent, hæc ait: *Et vincula, & carcerem, & tormenta, & ſupplicia adminiſtrabit, nec ſuarum ultor injuriarum?* Et docet Toloſan. *d. lib. 31. cap. 11. num.* 10. agens de flagellationibus, quæ ſemper dabantur per manus militum, de quibus illud:

Nulla fides, pietaſvè viris, qui caſtra ſequuntur.

Et hinc eſt, quod licèt à Legibus Romanis prohibitum foret, aliquem verberari, flagellarivè uſque ad mortem, nihilominus non ſemel eveniebat, ut miſer Reus ſub flagellis moreretur, ob nimiam ſcilicet crudelitatem flagellantium. *d. l. Aut damnum* 8. *§. Hoſtes autem. ff. de Pœnis*. Hæc autem pœna flagellorum à Principibus Chriſtianis eſt abolita, tamquam nimis dira, & ab omni ſenſu humanitatis aliena.

Quò ad Tertium: Flagellatio Redemptoris no-
7 ſtri JESU CHRISTI fuit acerbiſſima ob quinque genera cauſarum in ea concurrentium, ſcilicèt materialem, formalem, efficientem, inſtrumentalem, ac finalem. Cauſa materialis fuit ejus delicatiſſimum Corpus, & perfectiſſima anima; nam, ut conſiderat Scotus relatus ab Eminentiſs. Cardin. de Lauræa *de Incarnat. diſp. 17. art. 11. num.* 225. Dolor oritur in appoſitione objecti diſconvenentis ſuper ſenſum tactus: & ex *Ariſt. 2. de Anima text.* 94. ſecundùm proportionem bonæ diſpoſitionis dolor eſt major. Sed Chriſti Corpus erat optimæ diſpoſitionis, quia optimè complexionatum; & anima ejus erat perfectiſſima; plura autem objecta diſconvenientia fuerunt ei applicata; ergo maximus in eo fuit dolor, præcipuè in flagellatione totius Corporis. Idem docet Angelicus Doctor 3. *part. q. 46. art.* 6. ubi inter cæteras rationes maximi doloris Chriſti in ejus paſſione, ait: *Poteſt magnitudo doloris ejus conſiderari ex perceptibilitate patientis, & ſecundùm animam, & ſecundùm corpus. Nam & ſecundùm corpus erat optimè complexionatus, cum corpus ejus fuerit formatum miraculosè operatione Spiritus Sancti; ſicut & alia, quæ per miracula facta ſunt, fuerunt aliis potiora (ut Chryſoſtomus dicit de vino, in quod Chriſtus aquam convertit in nuptiis) & ideò in eo maximè viguit ſenſus tactus, ex cujus perceptione ſequitur dolor. Anima etiam ſecundùm vires interiores, efficaciſſimè apprehendit omnes cauſas triſtitiæ, &c.* Cauſa formalis fuit denudatio illius Sacratiſſimi Corporis, ex qua vehemens fuit animæ ejus afflictio ob verecundiam, & ignominiam; ac etiam quia manus ipſius fuerunt ad columnam alligatæ. Hinc Deipara in revelationibus S. Birgittæ *lib. 1. cap. 10. num.* 7. ſic ad eam narravit de Divini Filii ſui flagellatione: *Ductus ad columnam perſonaliter ſe veſtibus exuit: perſonaliter ad columnam manus applicuit, quas inimici ſine miſericordia ligaverunt. Alligatus autem nihil omninò operimenti habebat, ſed ſicut natus eſt, ſic ſtabat; & patiebatur erubeſcentiam nuditatis ſuæ*. Quod ſi quis quærat, utrùm co-
8 lumnam verſus ſtaret facies, vel tergum flagellandi? Reſpondeo, quod licèt ex pictis imaginibus Salvatoris appareat, tergum ſtetiſſe verſus columnam, faciem autem, pectus, & ventrem verſus ſpectatores; contrarium tamen eſt verius, videlicet, faciem, & pectus, ac ventrem adhæſiſſe columnæ; tergum verò, ac dorſum è converſo expoſitum fuiſſe tùm oculis ſpectatorum, tùm flagellis carnificum; ut docet Gretſerus *de Cruce libr. 1. cap.* 10. relatus à Menochio *Hiſtor. Sacr. lib. 7. cap. 15. num.* 6. ubi allegat auctoritatem Aurelii Prudentii Poetæ Chriſtiani, qui floruit Anno 390. ſub Theodoſio Seniore, & filiis ejus: & deſcribens flagellationem ait:

Atque columnæ
Annexus, tergum dedit, ut ſervile flagellis.

Idque ratio ſuadet; ſiquidem ſi tergum versùs columnam alligatum fuiſſet, quomodo potuiſſet flagellari? Quomodo verificatum fuiſſet vaticinium Pſalmiſtæ: *Supra dorſum meum fabricaverunt peccatores. Pſal,* 128. 3.? ubi Tirinus ſic habet: *Ideſt hoſtes mei quaſi fabri dorſum meum continuis malleorum ictibus quàm diutiſſimè contuderunt. Hebraicè, Chaldaicè, Aquila, Theodotion, & S. Hieronymus araverunt aratores, & in longum pertraxerunt arationem, vel ſulcum ſuum. Allegoricè convenit Chriſto flagellato, & Martyribus*. Quòd ſi diceretur, flagellis cæſum fuiſſe ventrem, & pectus, præter crura coxas, & brachia. Reſpondeo, ſi principaliter fuiſſet pectus flagris, flagellisve percuſſum, ſtatim ut moreretur homo opus eſſet; non enim os ſtomachi reſiſtere poteſt vehementi percuſſioni ſui ipſius, teſte Paulo Zacchia *in QQ. Medicolegal. tom. 1. lib. 5. tit. 2. q. 10. n.* 4. ita ſcribens: *Nulli dubium eſſe debet, quòd ubi percuſſiones, & ictus validi fuerint in ſtomacho, in pectore, & in regione hepatis, poſſunt eſſe proximæ cauſæ mortis. Hoc autem in prænominatis partibus facilè fit ob rupturam, & lacerationem internorum aliquorum vaſorum, & aliquando ob exquiſitum partis ſenſum, ut in ſtomacho, præcipuè ſecundùm os*. Non inficior, Redemptorem noſtrum plagas recepiſſe, dum flagellaretur etiam in coſtis, & in pectore; ait enim Deipara ad S. Birgittam. *d. libr. 1. cap. 10. num. 8. Vidi corpus ejus verberatum, & flagellatum uſque ad coſtas, itaut coſtæ ejus viderentur*. Quandoquidem elatis, ac ligatis brachiis ſurſum ad columnam, coſtæ expoſitæ remanebant flagellationibus; neque pectus, aut ſtomachum erat omninò ſecurum, quamvis columnam versùs, quia in extremitate flagellorum, ut notavimus ſupra ex Toloſan. *Syntag. Jur. lib. 31. cap. 11. num.* 17. addebantur appendices cum glandibus plumbeis, & ferreis hamis, quæ flectebantur ad omnem ictum, & attingere poterant corporis partem reſpicientem ipſam columnam. Cauſa efficiens fuerunt ipſi milites Romani; quos fuiſſe immanes quis dubitat? Immò, ut ſcribit Suarez *in 3. p. tom. 2. diſp. 35. ſect. 3. Verſ. Dico tertiò*, Conjectare licet, eos magna vi adhibita CHRISTUM *verberaſſe, quòd ex aliis conviciis, quibus eum affecere, non obſcurè colligitur; & præſertim, quia præter juſſum Præſidis videntur illum Spinis coronaſſe; quod ſignificavit Joannes, cùm ſubdidit: & milites plectentes coronam de ſpinis, &c. Jo:* 19. *Et veriſimile etiam eſt, Judæos, qui aderant, milites incitaſſe, & data etiam pecunia corrupiſſe, ut eum acriùs verberarent*. Inſtrumentalis cauſa fuerunt Flagella diverſarum ſpecierum, & ea acerbiſſima, de quibus locuti ſumus ſupra, & agit Juſt. Lipſius *De Cruce lib. 2. cap.* 3. Et licèt SS. Evangeliſtæ non explicent, quibus flagellis in ſpecie Chriſtus verberatus fuerit; SS. Patrum traditio eſt, quòd fuerit flagellatus virgis, ſcorpionibus, & ferreis catenis, ut piè meditatur S. Vincentius Ferrerius *in Sermone de Paraſceve*; ac Lanſpergius *lib. 3. Elucidat. in Chriſti paſ-* 9
ſione. Ligato (inquit) *Domino, acceſſerunt quatuor viri robuſti, Chriſtum flagellaturi; & flagellis, virgis & ſcorpionibus, in quibus erant unci ferrei, ipſum flagellarunt*. Et revelatio Deiparæ ad S. Birgittam *lib. 4. cap.* 70. ſubdit: *Flagellis aculeatis, infixis aculeis, & retractis, non evellendo, ſed ſulcando totum Corpus ejus laceratur*. Addit etiam Suarez *d. tom. 2. in 3. par. diſp. 35. ſect. 2. propè finem: Alii dicunt*, Chriſtum *primò fuiſſe funibus craſſioribus flagellatum, ſecundò additos eſſe ferreos ſcorpiones, tertiò catenis, quartò virgis ſpineis cæſum*. Cauſa tandem finalis oſtendit acerbitatem flagellationis Salvatoris; ipſe enim eam voluit ſuſtinere, ut pro peccatis omnium hominum de rigoroſa juſtitia ſatisfaceret; ait autem Angelicus Doctor *d. 3. p. qu. 46. art. 6.* in fin. *Chriſtus voluit genus humanum à peccatis liberare, non ſola poteſtate, ſed etiam juſtitia. Et ideò non ſolùm attendit, quantam virtutem dolor ejus haberet ex divinitate unita; ſed etiam quantum dolor ejus ſufficeret ſecundùm humanam naturam ad tantam ſatisfactionem*.

Quo ad Quartum: Circa flagellationes Sancto-
rum illud unum eſt advertendum, in obſequium, &
10 reverentiam flagellationis Filii Dei, ſemper con-
ſueviſſe Sanctos viros, etiam in primordiis Eccle-
ſiæ, ſeipſos voluntariè flagellis cædere. Hujus rei
teſtimonium reddit Apoſtolus, 1. *Cor.* 9. 27. dum
ait: *Caſtigo corpus meum, & in ſervitutem redigo.*
Nam verbum illud *caſtigo* in textu græco eſt ὑπωπιά-
ζω *hypopiazo*, quod propriè ſignificat, caſtigare per-
cutiendo, & flagellis cædendo, ut lividum evadat;
& advertit Menochius *in Storeis par.* 6. *Centur.* 11.
cap. 58. & Tirinus, ita commentans: *Caſtigo corpus
meum, per jejunia, vigilias, cilicia, flagella, nam
græcum* ὑπωπιάζω *etiam Beza, Melanthon, Caſtalio,
& Henricus Stephanus vertunt*, Contundo, *contuſio
autem non fit ſine percuſſione, & verbere.* Hinc eſt,
quod ab omnibus Patriarchis, & Fundatoribus Re-
ligionum, inter cætera opera pœnalia per Religioſos
piè exercenda, inſtituta eſt voluntaria corporis fla-
gellatio certis diebus ſimul practicanda, ut legitur in
Regula S. Benedicti *cap.* 49. *in Declar. num.* 2. his
11 verbis: *Et ut juxta Regulam augeamus aliquid ad ſoli-
tum penſum ſervitutis noſtræ, ultra Pſalmos Pœniten-
tiales, Graduales, & Officium Defunctorum, Flagel-
latio, vulgò diſciplina, quæ à noſtris fit omni tempore feria
ſexta, fiat tota Quadrageſima, quarta, & ſexta feria:
in hebdomada verò ſancta, addatur etiam feria quin-
ta.* Hanc autem magnoperè diabolus odit, ac ti-
met; ideò in Vita S. Mariæ Magdalenæ de Pazzis
(ut ex Vincentio Puccinio, ac Virgilio Cæſario Soc.
Jeſu refert P. Carolus Gregorius Roſignolius *de Mi-*
12 *rabilib. Dei in Sanctis ſuis Centur.* 2. *part.* 2. *Mirabil.*
36.) habemus, eamdem Sanctam Virginem dæmo-
nes ſibi inſultantes diſciplina, qua utebatur, ſæpè
percuſſiſſe, ac fugaſſe; eoſque trementes ab obſeſſis
diſcedere, oſtenſo tantummodò flagello prædictæ
Virginis. Pariter in Vita Ven. Mariæ Velæ *part.* 1.
cap. 16. legitur; eadem ſe in cella flagellante, diabo-
lum alicujus monialis vocem, & greſſum ſimulare
conſueviſſe, ut à pio illo opere ſe abſtineret. Sed nec
tacendum, quod narrat P. Euſebius Nierembergus *in
Opuſculo. Virtù Coronata cap.* 2. *§.* 8. ſcilicet Carolum
Quintum Imperatorem, dimiſſo Imperio, per bien-
nium, quo habitavit in Monaſterio Juſtæ, ſingulis
ſextis feriis ſimul cum Monachis ad voluntariam ſui
corporis flagellationem acceſſiſſe; ac tam ſævè ſei-
pſum diſciplinaſſe, ut funiculi frequenter diſrumpe-
rentur.

Quo ad Quintum: Circa flagellationes Clericorum
ſcire oportet; antiquitùs fuiſſe in uſu, quòd clerici
delinquentes juſſu Epiſcopi flagellarentur. *cap. Quia*
13 *juxta* 5. *q.* 6. *cap. Nullus clericus* 11. *q.* 1. quatuor ta-
men cautelis, ſeu conditionibus ſervatis: prima,
ne Epiſcopi propriis manibus clericos verberarent,
cap. Non liceat. 86. *diſt.* Altera, ne per manus lai-
corum ſub pœna excommunicationis, *cap. Univerſi-
tatis.* 24. *De Sentent. Excom.* Tertia, ne in flagella-
tione extraheretur ſanguis, ideoque ne ultra triginta-
novem ictus darentur; aliàs incurreretur irregulari-
tas, *cap. His, à quibus.* 23. *q.* 7. *cap. In Archiepiſco-
patu.* 4. *de Raptorib.* Quarta, ne flagellatio fieret in
publico, ſed ſecretè ad evitandam infamiam, niſi
Clericus graviſſima culpa reus fuiſſet antea degrada-
tus. Giballin. *de Clauſura Regular. diſquiſ.* 2. *cap.* 4.
num. 41. & Gonzalez *in comment. ad cap.* 1. *de Calum-
niatorib. n.* 15. *in fin.* Hodie tamen hujuſmodi pœna
receſſit ab aula; adeòut hiſce temporibus nefas eſſet
Epiſcopis præcipere, ut clerici flagellarentur, juxta
antiquorum Canonum diſpoſitionem, in quibus ſtatu-
tum eſt, quòd Epiſcopi debeant à verberibus abſti-
nere. *cap.* 1. *diſt* 45. & quòd nullus clericus ſit ver-
beribus afficiendus *ead. diſt.* 45. *cap.* 2. *& cap. Cum
beatus.* Et quòd ubique Prælati abſtineant ab impo-
ſitione hujus pœnæ, teſtantur Diaz *in Praxi Cri-
min. cap.* 136. *in addit.* & Jul. Clarus *libr.* 5. *§. fin.*
quæſt. 70. *num.* 2. quapropter, etſi Illuſtriſſimus Sar-
nelius Epiſcopus Vigiliarum *in ſuis Epiſt. Eccle-
ſiaſt. tom.* 1. *Epiſt.* 22. opinetur, etiam in præſenti
licitum eſſe flagellare clericos; pace eruditiſſimi hu-
jus Viri contrarium eſt omninò tenendum, quia ho-
die flagellantur tantummodo fures, marioli, inciſo-
res burſarum, truffatores, falſi teſtes, & ſimiles per-
ſonæ viles, & infames, ut tradit Farinacius *de Deli-
ctis, & pœnis quæſt.* 19. *n.* 29. & hæc pœna flagello-
rum eſt graviſſima, ac irrogat infamiam. Menochius
de Arbitr. q. 80. *num.* 40. *&* 41. Chartarius *in Crimi-
nal. Deciſ.* XXIII. *num.* 31.

Quo ad Ultimum: Circa flagellationem peccato-
rum, agi poteſt vel myſticè, vel hiſtoricè. Primo
modo, advertendo, quòd peccatores flagellantur à
Deo in hac vita, ne puniantur in alia, *cap. Quid ergo* 14
23. *q.* 5. Exemplum inſigne eſt illud Mauritii Impe-
ratoris, qui ſpoliatus Imperio à Phoca, juſſu ejuſdem,
vidit antè ſuos oculos quatuor filios maſculos necari,
deindè & ipſe occiſus, eſt, quia, ut ſcribit Sponda-
nus *Anno Chriſti* 603. *num.* 4. reus erat ipſe Mauritius
de tot millibus innocentium Chriſtianorum, quos paſ- 15
*ſus fuerat à Rege Avarum immaniter trucidari, cùm
minimo eos potuiſſet redimere pretio*: quare *facti pœ-
nitens ſcripſit ad omnes Patriarchas, & Monachos O-
rientis, ut à Deo peterent, ut ipſe de peccatis admiſſis
in hac vita, & non in futura pœnas lueret.*

Hiſtoricè verò notanda eſt Secta hæreticorum ſe
Flagellantium; quæ orta eſt Anno 1313. circiter,
& fuit multitudo magna Virorum, ac Mulierum,
qui prætextu pœnitentiæ per publicas vias nudatis 16
humeris ſe flagellabant, & ex Italia proceſſerunt
in Germaniam, & Galliam, plurimos ad ſui ſeque-
lam trahentes: at indè magni errores emerſerunt,
quia dicebant, ſuam flagellationem efficaciorem eſ-
ſe pro remittendis peccatis Sacramentali Confeſſione;
baptiſmum aquæ ceſſaſſe, attento eorum baptiſmate
Sanguinis, quod erat majoris valoris martyrio San-
ctorum; nullumque Chriſtianum poſſe ſalvari, niſi
ſeipſum ſpontè flagellis cruentaret: terminatum eſ-
ſe Evangelium, ac licitum eſſe perjurium, ut citatis
Auctoribus eorum temporum oſtendit Salleles *de S. In-
quiſit. tom.* 2. *libr.* 3. *cap.* 15. *Reg.* 278. *à num.* 185.
& ſeqq. Quæ Secta à Gregorio Papa Decimo, im-
plorato Regum, ac Principum Chriſtianorum bra-
chio, deſtructa fuit; ac ab eodem decretum, ne in
poſterum quævis ſecta, ſotietas, ſeu religio inſtitue-
retur, quæ priùs ab Apoſtolica Sede non eſſet exa-
minata, ac approbata, *cap.* 1. *De Religioſis Domib.
in* 6. Odoric. Rainald. *in Annal. Anno* 1274. *n.* 33. &
noviſſimè Illuſtriſſimus Battaglinus Epiſcopus Nuce-
ræ *in ſua Hiſtoria Conciliorum Univerſ. Anno* 1274. *de
Concilio Lugdunen.* 2. *n.* 16.

Reaſſumendum igitur meritum flagellationis Chri-
ſti, & ad ejus imitationem flagellationes Sanctorum,
ac utriuſque ſexus Chriſtianorum, per eoſdem in pro-
prio corpore voluntariè exercitas; exardeſcat lector,
& alios inflammet deſiderio illas practicandi pro ſa-
tisfactione propriarum culparum, memorans quod di-
xit Apoſtolus 2. *Cor.* 13. *Si compatimur, & conglorifi-
cabimur.*

DECISIO VII.

ARGUMENTUM.

Utrùm pœnæ, & afflictiones ab agente extrinſe-
ſeco, ſivè creato, ſivè increato provenientes ſint
aptæ ad ſatisfaciendum? Argumenta pro opinione
negativa, & affirmativa, quæ amplectitur; & fir-
matur Auctoritate, & Ratione. Exempla culpa-
rum ſatisfactarum per tolerantiam afflictionum ab
extrinſeco provenientium.

SUMMARIUM.

1 *Pœnæ, & afflictiones nobis illatæ ſivè à Deo, ſi-
vè ab hominibus an ſint ſatisfactoriæ pro noſtris
culpis?*
2 *Quod non, rationes tres.*
3 *Quod ſic, Auctoritas, & Ratio.*
4 *Ratihabitio quid ſit, & cujus valoris?*
5 *Deus bis non judicat in idipſum.*
6 *Deperditi in Diluvio homines an omnes damna-
ti.*
7 *Exempla fructuoſæ ſufferentiæ in afflictionibus.*
8 *Repugnantia ſenſus in patiendo non adimit meri-
tum promptæ voluntatis.*
9 *Myrrha eſt ſymbolum Pœnitentiæ, dupliciter.*

EGimus hucuſque de pœnalitatibus voluntariè
aſſumptis ad ſatisfaciendum pœnis debitis pro
peccatis, quo ad culpam dimiſſis, videlicet de Je-
junio, Cilicio, & proprii corporis flagellationibus;
1 reſtat ut videamus, Utrùm pœnæ; & afflictiones
ab agente extrinſeco, ſivè creato, ſivè increato pro-
venientes, ſint aptæ ad ſatisfaciendum; ſivè ſint
univerſales, puta fames, bella, peſtis; ſivè parti-
culares, nempè infirmitates, egeſtates, dolores, car-
ceres, perſecutiones, & ſimiles?

Et prima fronte videtur dicendum, has pœnali-
tates non eſſe aptas ad ſatisfaciendum. Primò quia,
2 ut diximus ſupra *Deciſ.* 4. *num.* 1. Satisfactio eſt *red-
ditio voluntaria.* At homines non patiuntur volun-
tariè, ſed coactè ſupradictas pœnalitates; & natu-
raliter homo diſpoſitus eſt fugere, & evitare pœna-
litates, & perſecutiones; immò hoc videtur docuiſ-
ſe Chriſtus, dum ait Apoſtolis: *Si vos perſecuti
fuerint in una civitate, fugite in aliam.* Matth. 10.
23. & habetur *in c. Sicut alterius* 7. *q.* 1. & ipſe Chri-
ſtus fugit ab Herode in Ægyptum. *Matt.* 2. *§. Hoc tunc*
7. *q.* 1. 23. *& q.* 3. *in princ.* & multos Prophetas, ac
Apoſtolos conſtat fugiſſe ſuos perſecutores. *c. Sci-
ſcitaris* 7. *q.* 1. Igitur, cùm pœnalitates, ac perſe-
cutiones venientes ab extrinſeco non ſint volunta-
riæ, non erunt ſatisfactoriæ.

Secundò, Condemnatus ſolvere aliquam ſummam
pro una cauſa, ſolvendo dictam ſummam non poteſt
ſatisfacere pro illa, & pro alia cauſa. Exempli
gratia, ſi Antonius mulctetur à Principe ſolvere
centum pro delicto; non poteſt per illam ſolutionem
ſatisfacere publicis gravedinibus, quas debet ſolve-
re eidem Principi; tot enim debent eſſe ſolutio-
nes, quot ſunt cauſæ ſolvendi. *l.* 1. *ff. de Solut.* Na-
varr. *in cap.* 1. *num.* 44. *de Pœnit. d.* 6. Sed pœna-
litates univerſales, ut ſunt bella, fames, peſtis,
infirmitates, & aliæ, impoſitæ ſunt à Deo ſolven-
dæ per homines ob culpam originalem, undè dice-
bat Job. 14. 1. *Homo natus de muliere brevi vivens
tempore repletur multis miſeriis*: & Abacuc *cap.* 1.
Conglutinata ſunt nobis mala, quia peccavimus tibi.
Igitur, obligati cùm ſimus ad ea mala toleranda ob
culpam originalem, non poſſumus cum ipſis ſatisfa-
cere pro noſtris culpis actualibus.

Tertiò, Si per tolerantiam pœnalitatum ab ex-
trinſeco provenientium ſatisfaceremus pro peccatis
noſtris, eſſet ſuperfluum aſſumere pœnitentias vo-
luntarias, ac etiam illas, quæ à Confeſsariis injun-
guntur. Siquidem mala pœnæ adeò ſunt frequentia,
ac gravia in hac vita in cunctis ordinibus, & ſta-
tibus hominum; ut nihil aliud reperiatur, niſi *Va-
nitas, & afflictio Spiritus, Eccleſ.* 1. 14. Sed hoc
aſſerere, eſſet abſurdum; jugiter enim hortantur
homines, ut pœnitentiam agant. Ergo.

His tamen non obſtantibus contrarium eſt omni-
3 nò tenendum; quia eſt concors Theologorum ſen-
tentia, quòd omnis pœna, ſeu afflictio à Deo im-
mediatè per cauſas univerſales, vel mediatè per
creaturas nobis immiſsa, voluntariè, & patienter
tolerata, apta eſt ad ſatisfaciendum pro pœna tem-
porali, quam ſolvere debemus pro noſtris culpis.
Ita S. Thomas *in Supplem.* 3. *part. quæſt.* 15. *art.* 2.
Scotus *in* 4. *Sent. diſt.* 15. *quæſt.* 1. F. *& diſt.* 21.
q. 1. Suarez in 3. *p. tom.* 4. *diſp.* 37. *ſect.* 7. Leſſius
in Prælectionib. Poſthumis de Pœnitentia quæſt. 15.
art. 2. Eminentiſ. Card. de Lugo *de Sacram. Pœnit.
diſp.* 24. *ſect.* 5. & noviſſimè Emin. Card. de Lau-
ræa *eod. tract. diſp.* 13. *art.* 6. *§.* 5. ubi hanc verita-
tem probat Auctoritate, & Ratione. Sumitur Au-
ctoritas à Sacro Tridentino Concilio *ſeſſ.* 14. *cap.* 9.
ubi ita habetur: *Docet præterea (S. Synodus) tantam
eſſe Divinæ munificentiæ largitatem, ut non ſolùm pœ-
nis, ſponte à nobis pro vindicando peccato ſuſceptis,
aut Sacerdotis arbitrio pro menſura delicti impoſitis:
ſed etiam, quod maximum amoris argumentum eſt,
temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patien-
ter toleratis, apud Deum Patrem per Chriſtum JE-
SUM ſatisfacere valeamus.* Juxta quam Conciliarem
diffinitionem Rituale Romanum ſub Rubrica *de
Modo juvandi morientes*, inter alia monita per Pa-
rochos ſuggerenda laborantibus gravi infirmitate,
collocat iſtud: *Ut quem* (infirmus) *patitur dolorem,
& morbi moleſtiam, propter Deum in pœnitentiam pec-
catorum ſuorum patienter toleret.*

Ratio eſt duplex. Una à parte hominis: qui dum
acceptat illam pœnam, ſeu afflictionem, ſibi à Deo
vel immediatè, vel mediatè per aliquam creaturam
immiſsam, proindè ſe habet, ac ſi eamdem volunta-
riè aſsumeret, & ex ſua propria electione. Eminen.
Card. de Lauræa *d. §.* 5. *num.* 156. Quia qui ratum
habet, quod fit ab alio, habetur ac ſi ipſe feciſ-
ſet: nam Ratihabitio eſt actio juridica, qua fictio- 4
ne juris quilibet facere ſibi poteſt proprium civili-
ter, & moraliter, quod ab alio phyſicè factum eſt.
l. Quo enim. 12. *ff. Rem ratihab.* Et ratihabitio re-
trotrahitur, & mandato comparatur. *cap. pænult.
De Sent. excomm. in* 6. *cap. fin. de Jurejurando eod.
lib. l. Vero.* 12. *ff. de Solut. & l. Si fundus.* 16. *§.* 1.
ff. de Pignorib. Idcircò dum homo acceptat, & ratam
habet pœnam ſibi ab extrinſeco provenientem, fa-
cit eam moraliter ſuam; & illam tolerando ſatisfa-
cit pro peccatis ſuis; adinſtar debitoris recipientis
pecuniam ab alio, & cum ipſa ſatisfacientis credi-
tori ſuo. Suarez *d. diſp.* 37. *ſect.* 7. & Eminentiſs.
Cardin. de Lugo *d. diſp.* 24. *num.* 73. ubi perperam
ſubtilizat ſuper hac ſimilitudine, ob verum domi-
nium pecuniæ receptæ, & non verum dominium af-
flictionis illatæ, cùm ex acceptatione, & ratihabi-
tione, ut dictum eſt, moraliter patiens fiat domi-
nus, & poſſeſſor ejuſdem afflictionis, & per conſe-
quens debet uti, & frui fructibus ejuſdem, ideſt va-
lore ſatisfactorio. Alia ratio eſt à parte Dei; qui
bis non judicat in idipſum. *cap. Quid ergo* 24. *q.* 5. 5
ubi Sanctus Hieronymus ex eadem ratione demon-
ſtrat, non omnes demerſos in diluvio univerſali da-
mnatos fuiſſe; ſed, præter impuberes, plures ex a- 6
dultis, qui acceptarunt punitionem illam in pœni-
tentiam ſuarum culparum, de eis dolentes, ſalutem
æternam eſſe conſecutos, quod approbant Sancti Pa-
tres relati à Cornelio à Lapide *in Geneſ. cap.* 6.
Verſ. 5. *in fin.* Et à Saliano *ad Annum Mundi*
2516. *num.* 7. *& ad Annum* 1656. *num.* 10. ubi
ita ſcribit: *Plurimi ingruente diluvio ad ſe, & ad
Deum reverſi, veniam de ſuis ſceleribus petierunt, &
impetrarunt. Cùm enim iis hanc tantam calamitatem
acceptam referrent,* (acce acceptatio pœnæ à Deo
illatæ) *in eorum ſatisfactionem mortem divinitus
immiſſam, cum omnium rerum ſuarum jactura,
patienter ſubierunt.* Eſt igitur rationi congruum,
& Divinæ pietati conveniens, ut qui dolent de
ſuis peccatis, & acceptant flagella quovis modo
ſibi provenientia, tamquam à Deo immiſſa:
(*Non enim eſt malum* ſcilicet pœnæ *in civitate,*

quod non fecerit Dominus . Amos 3. 6.) per illam tolerantiam ſatisfaciant pœnis à ſe debitis , & in alia vita ſalutem conſequantur æternam ; quod etiam docet Leſſius *dict. quæſt.* 15. *art.* 2. *num.* 11.

Ne pigeat lectorem legere ſequentia exempla , quibus confirmantur ea , quæ hucuſque dicta ſunt ; & iiſdem Curati animarum uti poterunt ad hortandos populos , ut patienter tolerent afflictiones , & pœnas ſibi ab extrinſeco provenientes , tamquam ſatisfacto-
7 rias pro peccatis . In primis audiendus bonus Latro veniam petens in Cruce , cujus tormentum patienter tolerans meruit audire à Redemptore : *Hodie mecum eris in Paradiſo. Luc.* 23. 43. ubi explicat Tirinus : *Non in Cœlo Empyreo , ſed in conſortio tot myriadum Sanctorum Patrum , & in clara viſione Dei , quæ intuitu mortis Chriſti , ſtatim atque expiravit , conceſſa eſt omnibus in Limbo .* Ergo bonus Latro non tetigit pœnas Purgatorii , quibus plenè ſatisfecerat , *per mortis in Cruce* , (ut addit Tirinus) *conſtantem tolerantiam .*

Alterum ſit exemplum , quod legitur in vita Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Pazziis *can.* 64. *in fin.* Auctore ejus Confeſſario Vincentio Puccinio ; narrat enim ibidem , ipſam Sanctam rogaſſe pro ſalute duorum Reorum ultimo ſupplicio damnatorum ; cumque rapta eſſet in extaſim : *inteſe da Dio , come ſi erano tutti due ſalvati , e che uno di loro* (notetur) *aveva abbracciata quella morte con tanta prontezza in penitenza de' ſuoi peccati , ed era morto con tanta contrizione , che ſubito era volato al Cielo .* En quantam vim ſatisfaciendi habeat promptitudo animi in tolerandis flagellis , & afflictionibus ab extrinſeco provenientibus , & præcipuè ignominioſam mortem .

His addenda relatio , quam ex Sancto Antonino ſcribit Mathæol. *in Sylva Hiſtor. part.* 1. *lib.* 2. *tit.* 4. *exempl.* 1. Infirmum ſcilicet , cui nimis gravis videbatur ejus ægritudo , & ex Angeli oblatione deductum in Purgatorio , voluiſſe potiùs reverti in hanc vitam , & infirmitatem per annum tolerare , quàm per unicum diem ignis Purgatorii dolorem ſufferre . Itaque tolerantia infirmitatum ſatisfecit pœnis in Purgatorio aliàs perſolvendis . Non diſſimilis eſt narratio , quæ legitur apud Alphonſ. Rodriquez *in Exercitio Perfect. Chriſtianæ part.* 2. *tract.* 1. *cap.* 22. ſcilicet , Eremi incolam diſtantem à flumine per milliaria duodecim , & cogitantem evitare laborem illius itineris , ac habitare propè flumen ; dum iret , audiviſſe Angelum numerantem greſſus ejus , & dicentem , quod eorum quilibet valebat plurimi pro merito , ac ſatisfactione pœnarum . Conſtat igitur , quòd quælibet afflictio , pœnalitaſve patienter tolerata eſt cauſa meriti , ac ſatisfactionis pœnarum .

His ita firmatis non obſtant argumenta ab initio in contrarium adducta . Non primum , quod ſatisfactio debet eſſe voluntaria ; hæ autem pœnalitates videntur coactæ , & haberi ab omnibus cum repu-
8 gnantia naturæ . Quia reſpondetur , hanc repugnantiam conſiſtere in ſenſu , & in parte inferiori , quæ naturaliter repugnat in afflictionibus , prout experiebatur Apoſtolus dicens *ad Rom.* 7. 23. *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ .* At per actus voluntatis eligentis tolerare pœnalitates , eaſdem fieri ſatisfactorias . Quò verò ad fugam , quam ſuaſit Chriſtus Apoſtolis in illis verbis , *Cum vos perſequentur in una Civitate fugite in aliam . Matth.* 10. Et quò ad fugam ab Herode , quam fecit ipſemet Salvator , reſpondet S. Athanaſius in Apologia *de fuga ſua ante med.* non ex eo doceri recuſandas eſſe pœnalitates , ac afflictiones ; ſed expectandum eſſe tempus vel carceris , vel mortis à Divina providentia ſtatutum ; quod cum ignoret humana mens , debet fugere , donec certificetur à Deo de tempore , in quo oporteat pati , ac mori . Ideòque , qui infans fugerat ab Herode , & pluries ſe abſconderat à Judæis , *cùm à ſe definitum tempus ipſe adduxiſſet , in quo corporaliter pro omnibus pati volebat , ultrò ſeipſum tradidit inſidiantibus .*

Ad ſecundum reſpondetur , procedere in Judicibus , & Principibus terrenis , quibus ſatisfieri non poteſt pro duobus creditis unica tantùm ſolutione . At aliter dicendum venit in cœleſtibus , & de ipſo Deo , cujus tanta eſt munificentia , ut una afflictione pro ejus amore voluntariè acceptata , ac tolerata poſſimus pluribus debitis ſatisfacere : ut fuſiùs probat Eminent. Card. de Lauræa *de Pœnitent. d. diſp.* 13. *art.* 6. *num.* 165. ubi ita habet : *Licet Deus flagellet ex motivo juſtæ ultionis , adhuc flagellatus poteſt ea flagella tolerare ob peccatorum vindictam , & ſic aliquam partem pœnæ ſatisfacere .*

Ad Tertium reſpondetur , illationem , & conſequentiam non concludere ; quia etſi homo tolerans adverſitates ſatisfaciat pœnis pro ſuis culpis debitis ; nihilominùs , cùm neſciat quantitatem pœnarum , ad quam eſt obligatus , tenetur alias voluntarias pœnalitates aſſumere , & ita vivere , ut ejus vita , (juxta verba S. Concilii Trid. *d. ſeſſ.* 14. *in doctrina de Sacram. Extrem. Unct.*) *ſit perpetua Pœnitentia ;* quod bene conſiderat idem Eminent. Card. de Lauræa *d. diſp.* 13. *art.* 6. *num.* 176. & Paulus Segneri *in Chriſtiano Inſtr. part.* 3. *Serm.* 19. *num.* 17.
ubi eleganter exemplificat de Myrrha , quæ ſim- 9
bolum eſt pœnitentiæ , duplicem enim ait illam eſſe ; Unam , quæ ex inciſione corticum arboris fluit : aliam , quæ voluntariè emanat ex ipſis corticibus , & eſt pretioſior ; ita ſatisfactio pro peccatis alia extrahitur ex afflictionibus ab extrinſeco nobis quomodolibet provenientibus , & per nos patienter toleratis ; alia ex pœnalitatibus à nobis voluntariè electis , & aſſumptis ; & hæc quidem majoris virtutis eſt pro diluendo debito noſtrarum culparum .

DECISIO VIII.

ARGUMENTUM.

Examinantur tria dubia circa energiam Satisfactionis in ſufferendis afflictionibus ab extrinſeco ; nempè , An ſit neceſſaria intentio Satisfaciendi ? An , qui illas ſuffert , debeat eſſe in gratia ? Et an homo poſſit ſatisfacere pro ſuis peccatis nondum remiſſis ? Circa primum declaratur , quid , & quotuplex ſit intentio ; Circa ſecundum referuntur tres opiniones , Circa tertium proponitur ſententia affirmativa Emin. Card. de Lauræa contra communem aliorum .

SUMMARIUM.

1 *Intentio ſatisfaciendi an ſit neceſſaria ad ſatisfaciendum ?*
2 *Intentio duplex Formalis , & Virtualis .*
3 *Intentio Virtualis in patiente ſufficit ad ſatisfaciendum .*
4 *Actus ſatisfactorii , ut valeant , an requirant ſtatum gratiæ ?*
5 *Argumenta pro affirmativa .*
6 *Pro negativa .*
7 *Concordantia dictarum opinionum .*
8 *Satisfacere an poſſimus pro peccatis nondum dimiſſis ?*
9 *Rationes , quòd poſſimus .*
10 *Auctoritas ex Brevi Apoſtolico Alexandri Papæ VII. pro hac opinione affirmativa .*

PRo majori intelligentia prædictorum tria dubia ſunt hìc examinanda . Primum eſt , an ſit neceſſaria in homine intentio ſatiſfaciendi , ad
hoc ut opera pœnalia , vel voluntariè aſſumpta , 1

vel ab extrinſeco provenientia patienter tolerata , ſint ſatisfactoria ? Ad quod reſpondetur , utique requiri intentionem ſatisfaciendi quamvis non ſit neceſſaria intentio formalis , ſed ſufficiat virtualis , & equivalens . Supponimus , Lectorem non latere , quid ſit intentio formalis , & quid ſit in-
2 tentio virtualis ? Prima enim , quæ etiam Actualis appellatur , eſt reflexio intellectus ad opus volitum , & determinatum à voluntate . Altera verò eſt operatio juxta eamdem intentionem non retractatam , abſque reflexione ad ipſam . Tamb. *de Sacrific. Miſs. lib.* 2. *cap.* 1. *§.* 2. *ubi* num. 4. DD. allegat , & notat diſcrepantiam eorumdem in aſſignando ſubjecto , in quo reſidet energia intentionis virtualis , dicens : *Alii quidem docent , eſſe applicationem potentiarum externarum hominis , quæ ex vi intentionis præteritæ , remanent applicatæ ad ea media . Alii putant eſſe connexionem quamdam , quæ remanet inter primam intentionem , & ſubinde inter actiones ſubſequentes . Alii dicunt eſſe quamdam entitatem neceſſariò à prædicta prima intentione relictam in imaginatione , & appetitu ſenſitivo , ſeu etiam , ſaltem aliquando , in intellectu , & voluntate ; quæ entitas (quamvis modo vix perceptibili) movet potentias ad illos conſequentes actus .* Quæ omnia breviùs , & faciliùs declarant noſtra Erotemata *cap.* 114. *De Sacramentis in genere num.* 19. his verbis : Intentio formalis , ſeu actualis eſt , *quæ conſiſtit in voluntate præſenti .* Virtualis eſt , *quæ jam volita ad actionem mox faciendam , recedit à memoria , non à voluntate .* Diana *part.* 2. *tract.* 17. *reſol.* 32. Coton. *lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 39. & *ſeqq.*

Igitur neceſſaria eſt intentio , ut opera pœnalia ſint ſatisfactoria ; quia , ut ait Ariſtoteles 2. *Ethic.* 4. *Studioſè operans debet eſſe ſciens , & volens propter ipſum* , ideſt ſcire finem , ob quem operatur ; idcircò , ut opus ſit ſatisfactorium , debet homo illud aſſumere , vel tolerare ob finem ſatisfaciendi ; cùm enim *finis ſit , cujus gratia cætera fiunt .* 1. *Ethic.* 7. oportet ad ſatisfaciendum , ut opera pœnalia aſſumantur , vel tolerentur ob hunc finem . Emin. Card. de Lauræa *d. diſp.* 13. *de Pœnitentia art.* 8. *num.* 206. Non tamen requiritur abſolutè intentio , ſeu finis formalis , quia ſufficit virtualis conſiſtens
3 in actu voluntatis præterito : ſiquidem ſicut hæc intentio virtualis ſatis eſt ad actus aliarum virtutum , ut permaneant in ſuo genere , ut plenè probat Emin. Card. de Lauræa *d. diſp.* 13. *num.* 208. ita ſatis eſt ad actum ſatisfactorium . Idcircò ſi quis velit aliquod opus facere , ſeu tolerare cum intentione ſatisfaciendi pro peccatis , ſeu pro pœna illis debita ; deindè ampliùs non recordetur , & non advertat ad hunc finem , nihilominùs exercendo , vel tolerando illud opus afflictivum , ſatisfacit pro ſuis peccatis .

Alterum dubium eſt , *An actus ſatisfaciendi , ut vere ſatisfaciant , fieri debeant ab exiſtente in gratia ? adeò ut ſi fiant in peccato mortali nihil valeant ?* Circa hoc dubium tres ſunt opiniones . Prima te-
4 net , actus ſatisfactorios factos in peccato mortali , nihil valere . Secunda , è contra affirmat , eos valere , & ſatisfacere . Prima eſt Thomiſtarum ; Secunda Scotiſtarum . Tertia diſtinguit , & ait , eos non valere , durante ſtatu peccati mortalis ; at , eo evacuato per reditionem ad gratiam , illos habere ſuum effectum remiſſionis pœnæ . Summatim referam rationes harum opinionum .

Prima opinio innititur his fundamentis . 1. Docet Concilium Tridentinum *ſeſs.* 14. *cap.* 8. Quòd *omnis gloriatio noſtra in Chriſto eſt , in quo vivimus , in quo meremur , in quo ſatisfacimus fructus di-*
5 *gnos pœnitentiæ , qui ex illo vim habent .* Igitur , ut ſatisfaciamus , debemus vivere in Chriſto , quia Chriſtus non influit niſi in membra ejus viva per gratiam . Sed qui in peccato eſt , non vivit in Chriſto ; ergo non ſatisfacit , quamvis actus pœnales , & ſatifactorios faciat , vel toleret . 2. Ait Apoſtolus 1. *Cor.* 1. *Si charitatem non habuero , nihil mihi prodeſt .* Et *ad Rom.* 2. *Obſecro vos per miſericordiam Dei , ut exhibeatis corpora veſtra hoſtiam viventem , Sanctam , Deo placentem .* Ideò dicitur *Eccleſ.* 34. *Dona impiorum non probat Altiſſimus .* Et *Proverb.* 14. *Victimæ impiorum abominabiles .* Ergo opera extra charitatem facta non ſunt Deo accepta ; nec conſequenter ſatisfactoria . 3. Remiſſio pœnæ temporalis eſt opus amici ; ſiquidem præparat hominem ad conſecutionem gloriæ , removendo impedimenta relicta à peccatis . Ergo non poteſt conferri peccatori inimico . 4. Opera bona facta in ſtatu peccati poſſunt prodeſſe ad præmia temporalia ; ſecùs autem ad gloriam æternam . Sed ſatisfactio pœnarum concernit æternam gloriam , removendo impedimenta ad illam . Ergo . 5. Operibus noſtris neque meremur , neque ſatisfacimus , niſi in virtute paſſionis Chriſti . Sed paſſio Chriſti non prodeſt exiſtentibus in peccato mortali . Ergo opera facta in peccato non proſunt ad ſatisfactionem . 6. Pœna æterna fuit commutata in temporalem ex gratia Dei . Ergo in gratia Dei eſt exſolvenda . 7. In alia vita qui non eſt in gratia Dei , etſi patiatur , non ſatisfacit . Ergo neque in præſenti vita . 8. Si exiſtens in peccato mortali faciendo opera pœnalia ſatisfaceret pro pœnis , poſſet etiam ſumere Indulgentias . Sed conſequens eſt falſum . Ergo & antecedens . Hæc eſt opinio S. Thomæ *in* 4. *diſt.* 15. *q.* 1. *art.* 3. *quæſtiunc.* 2. & Suarezii *tom.* 4. *d. diſp.* 37. *ſect.* 2. *n.* 3. ubi plurimos ſequaces cumulat .

Altera opinio eſt Scoti *in* 4. *diſt.* 15. *d. diſt.* 15. *quæſt.* 1. O. & ejus Scholæ Theologorum , inter quos Maſtrius , alios allegans *tom.* 4. *in* 4. *Sent. diſp.* 5. *à num.* 579. & *ſeqq.* nec non in ſua *Theologia Morali diſp.* 21. *num.* 276. ac Eminentiſs. Card. de Lauræa *d. tom.* 4. *de Pœnitentia diſp.* 13. *art.* 9. ultra quos ex Canoniſtis Navarrus in *cap.* 1. *num.* 45. *de Pœnitent. diſt.* 6. ac in Manuali *cap.* 3. *num.* 6. & ex Moraliſtis Diana *part.* 3. *tract.* 4. *reſol.* 84. Item *part.* 4. *tract.* 4. *reſol.* 241. & *part.* 5. *tract.* 13. *reſol.* 38 Quæ nunc exiſtunt in opere Coordinato *tom.* 1. *tract.* 6. *reſol.* 35. 36. & 37. Fundamenta hujus opi-
nionis ſunt . 1. Quia reſtitutus in gratiam Princi- 6
pis cum obligatione ſolvendi certam ſummam ſuo ærario publico ; licèt committat novum delictum ; ſi ſolvat dictam ſummam , ſatisfacit priori ſuæ obligationi ; adeòut ſi iterùm recuperet gratiam Principis , non teneatur dictam ſummam ſolutam iterùm ſolvere . 2 Quia ſolutio Pœnæ non eſt acquiſitio juris ad gloriam , ſed eſt redditio ejus , quod debetur ; & hæc redditio fieri poteſt tam ab amico , quàm ab inimico . 3. Satisfaciens Voto , ſi exiſtat in mortali , nihilominus ſatisfacit , nec tenetur poſt dimiſſum mortale , iterùm eidem Voto ſatisfacere . 4. Similiter qui adimplet opera de præcepto in mortali , ſatisfacit præcepto , nec tenetur eadem opera repetere , ut in recitante divinum Officium , vel audiente Sacrum ; ea ratione , quia illa opera ſunt ſolutiones debiti . Ergo idem in ſolutione pœnarum pro peccatis dimiſſis . 5. Satisfactio pro culpa fieri poteſt in peccato , ſcilicet per attritionem , & confeſſionem ; utraque enim eſt compenſatio , & ſatisfactio pro culpa , etſi non de condigno , ſed de congruo . Ergo eò magis ſatisfactio pro pœna . 6. Si eſſet neceſſarius ſtatus gratiæ pro valore ſatisfactionis , aſſignaretur aliquis locus Scripturæ , vel Concilii , in quo eſſet requiſitus ipſe ſtatus gratiæ de neceſſitate ſatisfactionis . Sed nullus locus aſſignari poteſt . Ergo . Nec dicantur , eſſe ſupra aſſignata in primo fundamento opinionis contrariæ , quia Conc. Trid. *ſeſs.* 14. *cap.* 8. intelligendum eſt , non de gratia habituali , ſed de auxiliis , quæ dantur à Chriſto ad quæcumque bona opera peragenda ; ſiquidem ſi eſſet neceſſa-